

Stefan Biskupski

Kodeks Prawa Kanonicznego

Prawo Kanoniczne : kwartalnik prawnohistoryczny 5/3-4, 3-46

1962

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

D O K U M E N T Y

KODEKS PRAWA KANONICZNEGO

CAPUT III

ROZDZIAŁ III

De professione religiosa

O profesji zakonnej

Can. 572. - § 1. Ad validitatem cuiusvis religiosae professionis requiritur ut:

1-o. Qui eam emissurus est, legitimam aetatem habeat ad normam can. 573;

2-o. Eum ad professionem admittat legitimus Superior secundum constitutiones;

3-o. Novitiatu validus ad normam can. 555 praecesserit;

4-o. Professio sine vi aut metu gravi aut dolo emittatur;

5-o. Sit expressa;

6-o. A legitimo Superiore secundum constitutiones per se vel per alium recipiatur.

§ 2. Ad validitatem vero professionis perpetuae sive sollemnis sive simplicis, requiritur insuper ut praecesserit professio simplex temporaria ad normam can. 574.

Can. 573. - Quilibet professionem religiosam emissurus oportet ut decimum sextum aetatis annum expleverit, si de tempo-

Kan. 572. - § 1. Do ważności każdej profesji zakonnej wymaga się, żeby:

1-o. Kandydat miał wiek prawnym przepisany, stosownie do kan. 573;

2-o. przyjmował go do profesji właściwy przełożony, zgodnie z konstytucjami;

3-o. poprzedził ważny nowicjat, stosownie do kan. 555;

4-o. profesja była złożona bez przymusu, ciężkiej bojaźni, albo podstępny;

5-o. była wyraźna;

6-o. była przyjęta, zgodnie z konstytucjami, przez właściwego przełożonego osobiście, albo przez pełnomocnika.

§ 2. Do ważności natomiast profesji wieczystej, uroczystej bądź prostej, wymaga się nadto uprzedniej profesji prostej czasowej, stosownie do kan. 574.

Kan. 573. - Każdy, kto ma zamiar złożyć profesję zakonną, musi ukończyć lat szesnaście, o ile chodzi o profesję czasową;

raria professione agatur; vicesimum primum si de perpetua sive sollemni, sive simplici.

Can. 574. - § 1. In quolibet Ordine tam virorum quam mulierum et in qualibet Congregatione quae vota perpetua habeat, novitius post expletum novitiatum, in ipsa novitiatu domo debet votis perpetuis, sive sollemnibus sive simplicibus, praemittere, salvo praescripto can. 634, votorum simplicium professionem ad triennium valituram, vel ad longius tempus, si aetas ad perpetuam professionem requisita longius distet, nisi constitutiones exigant annuales professiones.

§ 2. Hoc tempus legitimus Superior potest, renovata a religioso temporaria professione, prorogare, non tamen ultra aliud triennium.

Can. 575. - § 1. Exacto professionis temporariae tempore, religiosus, ad normam can. 637, vel emittat perpetuam professionem, sollemnem vel simplicem secundum constitutiones, vel ad saeculum redeat; sed etiam, durante tempore professionis temporariae, potest, si dignus non habeatur qui vota perpetua nuncupet, dimitti a legitimo Superiore ad normam can. 647.

§ 2. Suffragium Consilii seu Capituli pro prima professione temporaria est deliberativum; pro subsequente professione perpetua, sollemni vel simplici, est consultivum tantum.

Can. 576. - § 1. In emittenda professione religiosa servetur

dwadzieścia jeden, gdy o wieczystą, uroczystą bądź prostą.

Kan. 574. - § 1. W każdym zakonie, męskim jak i żeńskim, oraz w każdym zgromadzeniu o ślubach wieczystych, po odbyciu nowicjatu, nowicjusz, w samym domu nowicjackim, śluby wieczyste, uroczyste bądź proste, nie naruszając przepisu kan. 634, musi poprzedzić profesją ślubów prostych na trzy lata lub na czas dłuższy, gdyby nie miał wymaganego jeszcze wieku, chyba że konstytucje przepisują profesje roczne.

§ 2. Właściwy przełożony może czas ten przedłużyć, nakazując odnowienie czasowej profesji, ale nie ponad dalsze trzechlecie.

Kan. 575. - § 1. Po upływie czasu profesji czasowej, zakonnik, stosownie do kan. 637, albo złoży profesję wieczystą, uroczystą bądź prostą, zgodnie z konstytucjami, albo odejdzie w świat; również jednak podczas trwania profesji czasowej, jeżeli się nie okazał godnym złożenia ślubów wieczystych, może być zwolniony przez prawnego przełożonego, zgodnie z kan. 647.

§ 2. Głos rady czy kapituły przed pierwszą profesją czasową jest decydujący; przed następną profesją wieczystą, uroczystą bądź prostą, jest tylko doradczy.

Kan. 576. - § 1. Przy składaniu profesji zakonnej, należy za-

praescriptus in constitutionibus ritus.

§ 2. Documentum emissae professionis, ab ipso professore et saltem ab eo coram quo professio emissa est, subscriptum, servetur in tabulario religionis; et insuper, si agatur de professione sollemni, Superior eam excipiens debet profitentis parochum baptismi de eadem certiore reddere, ad normam can. 470, § 2.

Can. 577. - § 1. Elapso tempore ad quod vota sunt nuncupata, renovationi votorum nulla est interponenda mora.

§ 2. Superioribus tamen facultas est ex iusta causa permitendi ut renovatio votorum temporariorum per aliquod tempus, non tamen ultra mensem, anticipetur.

Can. 578. - Professi a votis temporariis, de quibus in can. 574:

1-o. Fruuntur iisdem indulgentiis, privilegiis et spiritualibus gratiis, quibus gaudent professi a votis sollemnibus aut professi a votis simplicibus perpetuis; et si morte praeveniantur, eadem suffragia ius habent;

2-o. Eadem obligatione tenentur observandi regulas et constitutiones, sed, ubi viget chori obligatio, divini officii privatim recitandi lege non obstringuntur, nisi sint in sacris constituti aut aliud constitutiones expresse praescribant.

3-o. Voce activa et passiva carent, nisi aliud in constitutioni-

chowac ceremonie przepisane w konstytucjach.

§ 2. Dokument o złożeniu profesji, podpisany przez samego profesora i przynajmniej przez tego, wobec którego została złożona, należy zachować w archiwum zakonnym; jeżeli chodzi o profesję uroczystą, przełożony, który ją przyjmował, obowiązany jest nadto powiadomić o niej proboszcza chrztu profesora, stosownie do kan. 470 § 2.

Kan. 577. - § 1. Po upływie czasu, na który zostały złożone śluby, odnawianie ich powinno nastąpić bez żadnej zwłoki.

§ 2. Przełożeni jednak mogą dla słusznej przyczyny zezwolić na przyspieszenie o jakiś czas odnowienia ślubów czasowych; nie więcej jednak, niż o miesiąc.

Kan. 578. - Profesi o ślubach czasowych, o czym w kan. 574:

1-o. Korzystają z tych samych odpustów, przywilejów i łask duchowych, które przysługują profesom o ślubach uroczystych, albo profesom o ślubach prostych wieczystych; umarli, mają prawo do takich samych modłów.

2-o. Tak samo obowiązani są do zachowania reguł i konstytucji, lecz gdzie istnieje obowiązek chóru, nie są związani prawem prywatnego odmawiania brewiarza, chyba że mają wyższe święcenia, albo konstytucje wyraźnie to przepisują.

3-o. Pozbawieni są prawa głosu czynnego i biernego, chyba

bus expresse caveatur; tempus autem praescriptum ad fruendum voce activa et passiva, silentibus constitutionibus, computetur a prima professione.

Can. 579. - Simplex professio, temporaria sit vel perpetua, actus votis contrarios reddit illicitos, sed non invalidos, nisi aliud expresse cautum fuerit; professio autem sollemnis, si sint irritabiles, etiam invalidos.

Can. 580. - § 1. Quilibet professus a votis simplicibus, sive perpetuis sive temporariis, nisi aliud in constitutionibus cautum sit, conservat proprietatem bonorum suorum et capacitatem alia bona acquirendi, salvis quae in can. 569 praescripta sunt.

§ 2. Quidquid autem industria sua vel intuitu religionis acquirat, religioni acquirat.

§ 3. Cessionem vel dispositionem de qua in can. 569, § 2, professus mutare potest non quidem proprio arbitrio, nisi constitutiones id sinant, sed de supremi Moderatoris licentia aut, si de monialibus agatur, de licentia Ordinarii loci et, si monasterium regularibus obnoxium sit, Superioris regularis, dummodo mutatio, saltem de notabili bonorum parte, non fiat in favorem religionis; per discessum autem a religione eiusmodi cessio ac dispositio habere vim desinit.

że w konstytucjach wyraźnie inaczej zastrzeżono; czas natomiast przepisany do korzystania z głosu czynnego i biernego, jeżeliby konstytucje o tym milczały, należy liczyć od pierwszej profesji.

Kan. 579 - Jeżeli wyraźnie inaczej nie zastrzeżono, profesja zwykła, czasowa bądź wieczysta, sprawia, że czynności przeciwne ślubom są niegodziwe, lecz ważne; profesja uroczysta natomiast, jeżeli (czynności) są unieważniające, sprawia, że są nieważne.

Kan. 580. - § 1. Każdy profes o ślubach prostych, wieczystych bądź czasowych, jeżeli w konstytucjach nie zastrzeżono inaczej, zachowuje własność swego majątku i zdolność nabywania innego, nie naruszając tego, co przepisano w kan. 569.

§ 2. Cokolwiek jednak nabywa własną pracą albo ze względu na zakon, nabywa dla zakonu.

§ 3. Ustąpienie oraz rozrządzenie, o których w kan. 569 § 2, może profes zmienić, wprowadzić nie z własnej woli, chyba że konstytucje zezwalają na to, lecz za zgodą najwyższego przełożonego, albo, gdyby chodziło o zakonnicę, za zgodą miejscowego ordynariusza i, jeżeli klasztor podlega zakonnikom regularnym, za zgodą przełożonego regularnego, byleby zmiana przynajmniej w znacznej części majątku nie obracała się na korzyść zakonu; przez wystąpienie natomiast z zakonu tego rodzaju ustąpienie i rozrządzenie tracą moc swoją.

Can. 581. - § 1. Professus a votis simplicibus antea nequit valide, sed intra sexaginta dies ante professionem sollemnem, salvis peculiaribus indultis a Sancta Sede concessis, debet omnibus bonis quae actu habet, cui maluerit, sub conditione securitatis professionis, renuntiare.

§ 2. Secuta professione, ea omnia statim fiant, quae necessaria sunt ut renuntiatio etiam iure civili effectum consequatur.

Can. 582. - Post sollemnem professionem, salvis pariter peculiaribus Apostolicae Sedis indultis, omnia bona quae quovis modo obveniunt regulari:

1-o. In Ordine capaci possidendi, cedunt Ordini vel provinciae vel domui secundum constitutiones;

2-o. In Ordine incapaci, acquiruntur Sanctae Sedi in proprietatem.

Can. 583. - Professis a votis simplicibus in Congregationibus religiosis non licet:

1-o. Per actum inter vivos dominium bonorum suorum titulo gratuito abdicare;

2-o. Testamentum conditum ad normam can. 569, § 3, mutare sine licentia Sanctae Sedis, vel, si res urgeat nec tempus suppetat ad eam recurrendi, sine licentia Superioris maioris aut, si nec ille adiri possit, localis.

Kan. 581. - § 1. Profes o ślubach prostych nie może ważne wcześniej, ale w ciągu dni sześćdziesięciu przed złożeniem uroczystej profesji musi, nie naruszając poszczególnych indultów udzielonych przez Stolicę Ap., zrezygnować z całego majątku, jaki aktualnie posiada, na jakąkolwiek korzyść, pod warunkiem, że do profesji przystąpi.

§ 2. Po złożeniu profesji, należy natychmiast uczynić wszystko co potrzebne, żeby rezygnacja osiągnęła swoje skutki także wobec prawa świeckiego.

Kan. 582. - Po uroczystej profesji, nie naruszając również poszczególnych indultów Stolicy Ap., cały majątek, który w jakikolwiek sposób przypadnie zakonnikowi:

1-o. W zakonie zdatnym do posiadania, przypada zakonowi, prowincji lub domowi zgodnie z konstytucjami;

2-o. w zakonie niezdatnym, przypadają na własność Stolicy Ap.

Kan. 583. - Profesom o ślubach prostych w zgromadzeniach zakonnych nie wolno:

1-o. Zrzekać się majątku za życia swego bezpłatnym aktem darowizny;

2-o. zmieniać testamentu, sporządzonego zgodnie z kan. 569 § 3, bez zgody Stolicy Ap., a, gdyby czas naglił i nie można się było do niej odwołać, bez zgody wyższego przełożonego, albo, gdyby i do niego nie było dostępu, przełożonego miejscowego.

Can. 584. - Post annum ab emissa qualibet professione religiosa, vacant beneficia parocetia; post triennium cetera.

Can. 585. - Professus a votis perpetuis, sive sollempnibus sive simplicibus, amittit ipso iure propriam quam in saeculo habebat dioecesim.

Can. 586. - § 1. Professio religiosa irrita ob impedimentum externum non convalescit per subsequentes actus, sed opus est ut a Sede Apostolica sanetur, vel denuo, cognita nullitate et impedimento sublato, legitime emittatur.

§ 2. Si autem irrita fuerit ob consensus defectum mere internum, hoc praestito, convalescit, dummodo ex parte religionis consensus non fuerit revocatus.

§ 3. Si contra validitatem professionis religiosae gravia sint argumenta et religiosus renuat ad cautelam sive professionem renovare sive eiusdem sanationem petere, res ad Sedem Apostolicam deferatur.

TITULUS XII

De ratione studiorum
in religionibus
clericilibus

Can. 587. - § 1. Quaelibet clericalis religio habeat studiorum sedes a Capitulo generali vel a Superioribus approbatas, firmo praescripto can. 554, § 3.

Kan. 584. - Po upływie roku od złożenia jakiegokolwiek profesji zakonnej, beneficja parafialne stają się wolne, po trzech latach, wszystkie inne.

Kan. 585. - Profes o ślubach wieczystych, uroczystych bądź prostych, na mocy samego prawa traci własną, jaką miał w świecie, diecezję.

Kan. 586. - § 1. Profesja zakonna nieważna z powodu przeszkody zewnętrznej nie staje się ważna przez następne czynności, lecz potrzeba albo aktu uznania przez Stolicę Ap., albo po stwierdzeniu nieważności i usunięciu przeszkody, nowego jej złożenia na sposób prawny.

§ 2. Gdyby jednak była nieważna ze względu na wewnętrzny brak zgody, uważnia się przez jej wyrażenie, byleby zakon swej zgody nie odwołał.

§ 3. Jeżeliby przeciw ważności profesji zakonnej były ważne dowody, a zakonnik odmawiał powtórzenia jej dla pewności albo zwrócenia się o jej uznanie, sprawę należy przedstawić Stolicy Ap.

TYTUŁ XII

O studiach w zakonach
kleryckich

Kan. 587. - § 1. Każdy zakon klerycki powinien mieć domy studiów, zatwierdzone przez kapitułę generalną lub przełożonych, z zachowaniem przepisów kan. 554 § 3.

§ 2. In studiorum domo vi-
geat perfecta vita communis;
secus studentes ad ordines pro-
moveri nequeunt.

§ 3. Si religio aut provincia
studiorum domos rite instructas
habere nequeat, aut si quas ha-
bet, adire, Superiorum iudicio,
difficile sit, religiosi alumni mit-
tantur vel ad recte ordinatam
studiorum sedem alius provin-
ciae aut religionis, vel ad scho-
las Seminarii episcopalis, vel ad
publicum catholicum athenaeum.

§ 4. Religiosis, qui studiorum
causa longe a propria domo mit-
tantur, non licet in privatis do-
mibus habitare, sed opus est ut
in aliquam suae religionis do-
mum se recipiant, vel, si id fieri
non possit, apud religiosum ali-
quod institutum virorum, vel Se-
minarium aliamve piam domum,
cui sacri ordinis viri praesint,
quaeque ab ecclesiastica aucto-
ritate approbata sit.

Can. 588. - § 1. Toto studiorum
curriculo religiosi committantur
speciali curae Praefecti seu Ma-
gistri spiritus qui eorum ani-
mos ad vitam religiosam infor-
met opportunis monitis, instruc-
tionibus atque exhortationibus.

§ 2. Praefectus vel Magister
spiritus iis qualitatibus praedi-
tus sit oportet, quae in Magistro
novitiorum requiruntur ad nor-
mam can. 559, §§ 2, 3.

§ 3. Superiores vero sedulo
invigilent ut ea quae can. 595
pro omnibus religiosis praescri-

§ 2. W domu studiów powin-
no panować doskonale życie
wspólne; w przeciwnym razie
studiujący nie mogą być do-
puszczeni do święceń.

§ 3. Jeżeliby zakon albo pro-
wincja nie mogły mieć domów
studiów należycie urządzonych,
albo zdaniem przełożonych tru-
dny był do nich dostęp, alumni
zakonni powinni uczęszczać na
studia urządzone należycie innej
prowincji albo zakonu lub też
do seminarium biskupiego, albo
do publicznego uniwersytetu ka-
tolickiego.

§ 4. Zakonnikom, których się
z racji studiów wysyła daleko
od własnego domu, nie wolno
mieszkać w domach prywatnych,
lecz powinni być oni przyjęci
przez jeden z domów własnych
zakonu, albo, gdyby to było nie-
możliwe, przez jakiś zakonny
instytut męski, seminarium lub
inny zakład prowadzony przez
księży i zatwierdzony przez wła-
dzę kościelną.

Can. 588. - § 1. W toku stu-
diów zakonnicy powinni być po-
wierzani specjalnej pieczy pre-
fekta czyli ojca duchownego,
który dusze ich powinien for-
mować do życia zakonnego od-
powiednimi upomnieniami, wska-
zówkami i naukami.

§ 2. Prefekt lub ojciec du-
chowny powinien być obdarzony
przymiotami, których wymaga
się od magistra nowicjuszów,
zgodnie z kan. 599 §§ 2, 3.

§ 3. Przełożeni natomiast po-
winni czuwać pilnie, żeby to, co
kan. 595 nakazuje dla wszyst-

buntur, in studiorum domo perfectissime observentur.

Can. 589. - § 1. Religiosi in inferioribus disciplinis rite instructi, in philosophiae studia saltem per biennium et sacrae theologiae saltem per quadriennium, doctrinae D. Thomae inhaerentes ad normam can. 1366, § 2, diligenter incumbant, secundum instructiones Apostolicae Sedis.

§ 2. Studiorum tempore magistris et alumnis officia ne imponantur quae a studio eos avocent vel scholam quoquo modo impediunt; supremus autem Moderator et in casibus particularibus alii quoque Superiores possunt pro sua prudentia eos a nonnullis communitatis actibus, etiam a choro, praesertim nocturnis horis, eximere, quoties id studiis excolendis necessarium videatur.

Can. 590. - Religiosi sacerdotes, iis tantum exceptis qui a Superioribus maioribus gravem ob causam fuerint exempti, aut qui vel sacram theologiam, vel ius canonicum vel philosophiam scholasticam doceant, post absolutum studiorum curriculum, quotannis, saltem per quinquennium, a doctis gravibusque patribus examinentur in variis doctrinae sacrae disciplinis antea opportune designatis.

Can. 591. - In qualibet saltem formata domo, minimum semel in mense, habeatur solutio casus moralis et liturgici, cui, si Superior opportunum existimaverit,

kich zakonników, w domu studiów było jak najściślej przestrzegane.

Kan. 589. - § 1. Zakonnicy w naukach ogólnych należyście przygotowani, mają według instrukcji Stolicy Ap. studiować pilnie przynajmniej przez dwa lata nauki filozoficzne i przez cztery lata teologię, trzymając się stosownie do kan. 1366 § 2 nauki św. Tomasza.

§ 2. Podczas studiów nie wolno na profesorów i alumnów nakładać obowiązków, które by ich mogły odwozić od studiów albo w jakikolwiek sposób utrudniać naukę; najwyższy zaś przełożony i w poszczególnych wypadkach inni także przełożeni mogą stosownie do swej roztropności zwolnić ich od niektórych wspólnych zajęć, nawet z chóru, zwłaszcza w godzinach nocnych, jeżeli to do postępu w studiach wydaje się konieczne.

Kan. 590. - Kapłani zakonni, z wyjątkiem tych, którzy z ważnych przyczyn przez wyższych przełożonych byli zwolnieni albo uczą teologii, prawa kanonicznego lub filozofii scholastycznej, powinni po skończonych studiach poddać się co roku, przynajmniej przez pięć lat, egzaminowi z różnych dziedzin nauki teologicznej uprzednio wyznaczonych, wobec uczonych i poważnych ojców.

Kan. 591. - W każdym przynajmniej uformowanym domu, co najmniej raz w miesiącu, powinny być rozwiązywane zagadnienia moralne i liturgiczne, do

addi potest sermo de re dogmatica coniunctisve doctrinis; et omnes clerici professi qui studio sacrae theologiae operam navant aut illud expleverunt et in domo degunt, assistere tenentur, nisi aliud in constitutionibus caveatur.

których jeżeli przełożony uznał za potrzebne, można dodać naukę z zakresu dogmatyki i nauk pokrewnych; wszyscy duchowni profesji, którzy studiują teologię albo ją ukończyli i przebywają w domu, obowiązani są być obecni, chyba że w konstytucjach zastrzeżono inaczej.

TITULUS XIII

De obligationibus et privilegiis religiosorum

CAPUT I

De obligationibus

Can. 592. - Obligationibus communibus clericorum, de quibus in can. 124—142, etiam religiosi omnes tenentur, nisi ex contextu sermonis vel ex rei natura aliud constet.

Can. 593. - Omnes et singuli religiosi, Superiores aequae ac subditi, debent, non solum quae nuncuparunt vota fideliter integre servare, sed etiam secundum regulas et constitutiones propriae religionis vitam componere atque ita ad perfectionem sui status contendere.

Can. 594. - § 1. In quavis religione vita communis accurate ab omnibus servetur etiam in iis quae ad victum, ad vestitum et ad suppellectilem pertinent.

§ 2. Quidquid a religiosis, etiam a Superioribus, acquiritur

TYTUŁ XIII

O obowiązkach i przywilejach zakonnych

ROZDZIAŁ I

O obowiązkach

Kan. 592. - Jeżeli z kontekstu albo z natury rzeczy nie wynika inaczej, także wszyscy zakonnicy związani są ogólnymi obowiązkami duchownych, o których w kan. 124—142.

Kan. 593. - Wszyscy i poszczególni zakonnicy, przełożeni zarówno jak i podwładni, powinni zachować wiernie i w całości nie tylko złożone śluby, ale także dostosować życie do reguł i konstytucji i w ten sposób dążyć do doskonałości swojego stanu.

Kan. 594. - § 1. W każdym zakonie powinno być przez wszystkich dokładnie zachowane życie wspólne, także w tym, co dotyczy wyżywienia, ubrania i sprzętu domowego.

§ 2. Cokolwiek zakonnicy, także przełożeni, zdobywają zgodnie

ad normam can. 580, § 2, et can. 582, n. I. bonis domus, provinciae vel religionis admisceatur, et pecunia quaelibet omnesque tituli in capsula communi deponantur.

§ 3. Religiosorum supellex paupertati conveniat quam professi sunt.

Can. 595. - § 1. Curent Superiores ut omnes religiosi:

1 - o. Quotannis spiritualibus exercitiis vacent;

2 - o. Legitime non impediti quotidie Sacro intersint, orationi mentali vacent, et in alia pietatis officia, quae a regulis et constitutionibus praescripta sint, sedulo incumbant;

3 - o. Ad poenitentiae sacramentum semel saltem in hebdomada accedant.

§ 2. Superiores suos inter subditos promoveant frequentem, etiam quotidianam, sanctissimi Corporis Christi receptionem; frequens autem, imo etiam quotidianus accessus ad sanctissimam Eucharistiam religiosi rite dispositi libere pateat.

§ 3. Si autem post ultimam sacramentalem confessionem religiosus communitati gravi scandalo fuerit aut gravem et externam culpam pataverit, donec ad poenitentiae sacramentum denuo accesserit, Superior potest eum, ne ad sacram communionem accedat, prohibere.

§ 4. Si quae sint religiones votorum sive sollemnium sive simplicium, quarum in regulis

z kan. 580 § 2 i kan. 582 n. 1, należy dołączyć do majątku domu, prowincji lub zakonu, a wszystkie pieniądze i papiery wartościowe złożyć do wspólnej kasy.

§ 3. Sprzęt domowy zakonników ma odpowiadać duchowi ubóstwa, które ślubowali.

Can. 595. - § 1. Przełożeni powinni czuwać, żeby wszyscy zakonnicy:

1 - o. Odprawiali co roku rekolekcje;

2 - o. Jeżeli nie ma prawnej przeszkody, byli obecni codziennie na mszy, odprawiali rozmyślania i pilnie spełniali inne pobożne ćwiczenia, które przepisują reguły i konstytucje;

3 - o. przynajmniej co tydzień przystępowali do sakramentu pokuty.

§ 2. Przełożeni powinni zachęcać swoich podwładnych do częstej, nawet codziennej komunii św.; częste natomiast, nawet codzienne przystępowanie do komunii św. zakonników, należyście do tego przygotowanych, powinno być zostawione do ich woli.

§ 3. Jeżeliby jednak po ostatniej spowiedzi zakonnik dał wielkie zgorzienie albo popełnił ciężką winę zewnętrzną, przełożony może mu zabronić przyjmowania komunii św., dopóki nie wyspowiada się ponownie.

§ 4. Jeżeliby niektóre zakony o ślubach uroczystych bądź prostych posiadały w regułach, kon-

aut constitutionibus vel etiam calendariis communiones aliquibus diebus affixae aut iussae reperiantur, hae normae vim dumtaxat directivam habent.

Can. 596. - Religiosi omnes proprium suae religionis habitum deferant tum intra tum extra domum, nisi gravis causa excuset, iudicio Superioris maioris aut, urgente necessitate, etiam localis.

Can. 597. - § 1. In domibus regularium sive virorum sive mulierum canonice constitutis, etiam non formatis, servetur clausura papalis.

§ 2. Lege clausurae papalis officitur tota domus quam communitas regularis inhabitat, cum hortis et viridariis accessui religiosorum reservatis; excluso praeter publicum templum cum continente sacrario, etiam hospitio pro advenis, si adsit, et collocutorio, quod, quantum fieri potest, prope ianuam domus constitui debet.

§ 3. Partes clausurae legi obnoxiae patenter indicentur; Superioris vero maioris vel Capituli generalis secundum constitutiones, aut, si agatur de monasterio monialium, Episcopi erit clausurae fines accurate praescribere aut legitimis de causis mutare.

Can. 598. - § 1. Intra regularium virorum clausuram ne ad-

stytucjach lub kalendarzach stałe lub nakazane dni komunii św., mają one jedynie znaczenie zalecające.

Kan. 596. - Wszyscy zakonnicy powinni nosić szaty właściwe zakonowi wewnątrz jak i na zewnątrz domu, chyba że uwalnia od tego ważna przyczyna, według zdania przełożonego wyższego, a w wypadku koniecznym, przełożonego miejscowego.

Kan. 597. - § 1. W domach zakonów ścisłych powstałych kanonicznie, męskich jak i żeńskich, nawet nieuformowanych, należy zachować klauzurę papieską.

§ 2. Prawo klauzury papieskiej obejmuje cały dom zamieszkały przez społeczność zakonną z ogrodami i wirydarzami, do których dostęp jest zastrzeżony dla zakonników; wyjątek stanowi, oprócz publicznego kościoła z przylegającą zakrystią, także hospicjum dla gości, gdyby istniało, i rozmównica, która o ile to możliwe powinna być umieszczona w pobliżu bramy domowej.

§ 3. Miejsca, które podlegają prawu klauzury, powinny być w sposób widoczny oznaczone; do przełożonego wyższego natomiast lub kapituły generalnej, zgodnie z konstytucjami, albo, jeżeli chodzi o klasztor zakonnic, do biskupa należy określić dokładnie granice klauzury lub zmienić je dla prawnych przyczyn.

Kan. 598. - § 1. Poza klauzurę zakonników ścisłych nie wolno

mittantur mulieres cuiusvis aetatis, generis aut conditionis sub quovis praetextu.

§ 2. Eximuntur ab hac lege uxores eorum qui supremum actu tenent populorum principatum, cum comitatu.

Can. 599. - § 1. Si domus regularium virorum adnexum habeat convictum pro alumniis internis vel alia opera religionis propria, separata saltem aedis pars, si fieri possit, religiosorum habitationi reservetur, clausurae legi subiecta.

§ 2. Etiam in loca extra clausuram alumniis externis aut internis vel operibus religionis propriis reservata, personae alterius sexus, nisi aequa de causa et de Superioris licentia, ne admittantur.

Can. 600. - Intra monialium clausuram nemo, cuiusvis generis, conditionis, sexus, aetatis admittatur sine Sanctae Sedis licentia, exceptis personis quae sequuntur:

1-o. Ordinario loci aut Superiori regulari, monasterium monialium visitantibus vel aliis Visitatoribus ab ipsis delegatis licet clausuram ingredi dumtaxat inspectionis causa, cautoque ut unus saltem clericus vel religiosus vir maturaе aetatis eos comitetur;

2-o. Confessarius vel qui eius vices gerit, potest, cum debitis cautelis, ingredi clausuram ad ministranda Sacramenta infirmis aut ad assistendum morientibus;

pod żadnym pozorem wpuszczać niewiast jakiegokolwiek wieku, pochodzenia lub stanu.

§ 2. Wyjęte są od tego prawa żony tych, co sprawują najwyższą władzę w państwie oraz ich świta.

Kan. 599. - § 1. Jeżeli dom zakonników ścisłych posiada konwikt dla internistów lub inne zakłady właściwe zakonowi, powinna być, jeżeli to możliwe, wydzielona przynajmniej część budynku na mieszkania zakonników, poddana prawu klauzury.

§ 2. Nawet do miejsc leżących poza klauzurą, przeznaczonych dla eksternistów, czy internistów albo do zakładów właściwych zakonowi, nie wolno wpuszczać osób płci odmiennej, bez słusznej przyczyny i bez zezwolenia przełożonego.

Kan. 600. - Poza klauzurę mniszek nie może być wpuszczony nikt, bez względu na pochodzenie, stanowisko, płeć, wiek; bez zgody Stolicy Ap. i z wyjątkiem następujących osób:

1-o. Miejscowego ordynariusza albo przełożonego regularnego podczas wizytacji klasztoru lub innych wizytatorów z delegacji tamtych; wolno im przekroczyć klauzurę wyłącznie dla inspekcji, w towarzystwie przynajmniej jednego duchownego lub zakonnika w starszym wieku;

2-o. spowiednika lub jego zastępcy, którzy z zachowaniem koniecznych ostrożności przekraczają klauzurę w celu udzielenia chorym sakramentów św. albo obecności przy umierających;

3-o. Possunt clausuram ingredi qui supremum actu tenent populorum principatum eorumque uxores cum comitatu; itemque S.R.E. Cardinales;

4-o. Antistitae est, adhibitis debitis cautelis, ingressum permittere medicis, chirurgis, aliisque quorum opera sit necessaria, impetrata prius saltem habituali approbatione ab Ordinario loci; si vero necessitas urgeat nec tempus suppetat approbationem petendi, haec iure praesumitur.

Can. 601. - § 1. Nemini monialium liceat post professionem exire e monasterio, etiam ad breve tempus, quovis praetextu, sine speciali Sanctae Sedis indulto, excepto casu imminentis periculi mortis vel alius gravissimi mali.

§ 2. Hoc periculum, si tempus suppetat, scripto recognoscendum est a loci Ordinario.

Can. 602. - Clausura monasterii monialium ita circumsepta esse debet ut, quoad fieri potest, nullus sit in eam vel ab ea prospectus externarum personarum.

Can. 603. - § 1. Clausura monialium, etsi regularibus subiectarum, sub vigilantia est Ordinarii loci, qui potest delinquentes, regularibus viris non exceptis, poenis quoque ac censuris corrigere et coercere.

3-o. osób, które aktualnie sprawują w państwie najwyższą władzę oraz ich żon wraz ze świtą; również i kardynałów;

4-o. zadaniem przełożonej jest zezwolić, przy użyciu odpowiednich ostrożności, na przekroczenie klauzury lekarzom, chirurgom i tym, których pomoc jest konieczna, po uprzedniej przynajmniej habitualnej zgodzie miejscowego ordynariusza; gdyby jednak nagleża konieczność, a nie było czasu prosić o zgodę, należy ją na mocy prawa przypuszczać.

Kan. 601. - § 1. Żadnej z mniszek po profesji nie wolno opuszczać klasztoru, nawet na czas krótki i pod jakimkolwiek pozorem, bez specjalnego indultu Stolicy Ap.; wyjątek stanowi wypadek grożącego niebezpieczeństwa śmierci lub innego zła bardzo ciężkiego.

§ 2. To niebezpieczeństwo, jeżeliby czas pozwalał, powinno być stwierdzone na piśmie przez ordynariusza.

Kan. 602. - Klauzura klasztoru mniszek musi być tak ogrodzona, żeby, o ile to możliwe, nie było żadnego widoku poza nią, ani z niej, na osoby z zewnątrz.

Kan. 603. - § 1. Klauzura mniszek, chociażby podległych zakonnikom ścisłym, znajduje się pod pieczę miejscowego ordynariusza, który wykraczających, nie wyłączając zakonników ścisłych, może również karami i cenzurami strofować i karać.

§ 2. Etiam Superiori regulari custodia clausurae monialium sibi subiectarum commissa est, qui moniales aut alios suos subditos, si quid hac in re deliquerint, poenis quoque punire potest.

Can. 604. - § 1. In domibus etiam Congregationum religiosarum sive pontificii sive dioecesani iuris clausura servetur, in quam nemo alterius sexus admittatur, nisi ii de quibus in can. 598, § 2 et can. 600, aliique quos ex iustis ac rationabilibus causis Superiores admitti posse censuerint.

§ 2. Praescriptum can. 599 etiam domibus Congregationum religiosarum sive virorum sive mulierum applicetur.

§ 3. Episcopus in adiunctis peculiaribus, gravibusque intercedentibus causis, potest hanc clausuram, nisi agatur de religione clericali exempta, censuris munire; semper autem curet ut eadem rite serventur et quidquid in eam irrepit vitii corrigatur.

Can. 605. - Omnes, quibus est clausurae custodia, sedulo advertent ne, alienis invisentibus, inutili collocutione disciplina perturbetur et spiritus religiosus detrimentum patiat.

Can. 606. - § 1. Curent Superiores religiosi ut accurate observentur quae sive circa egressum subditorum e claustris, si-

§ 2. Także przełożony regularny ma powierzona ochronę klauzury mniszek sobie podległych; może on karać mniszki i innych podwładnych, jeżeli pod tym względem w czymś zawinili.

Kan. 604. - § 1. Także w domach zgromadzeń zakonnych, na prawie papieskim bądź też diecezjalnym, powinna być zachowana klauzura, poza którą nie wolno wpuszczać osób płci odmiennej, z wyjątkiem tych, o których w kan. 598 § 2 i kan. 600, oraz innych, których przełożeni dla słusznych i rozumnych przyczyn uznali, że wpuszczać można.

§ 2. Przepis kan. 599 ma zastosowanie także w domach zgromadzeń zakonnych, żeńskich bądź męskich.

§ 3. W warunkach szczególnych i dla ważnych przyczyn, może biskup, z wyjątkiem wyjątego zakonu kłeryckiego, obwarować klauzurę cenzurami; zawsze natomiast powinien czuwać, żeby zachowana była należyte strofować, gdyby wkradły się do niej jakieś nadużycia.

Kan. 605. - Wszyscy, do których należy ochrona klauzury, powinni pilnie czuwać, żeby przez niepotrzebne rozmowy z nawiedzającymi nie została naruszona karność i nie ucierpiał na tym duch zakonny.

Kan. 606. - § 1. Przełożeni zakonni powinni czuwać, żeby w sprawie opuszczania klauzury przez podwładnych, czy też

ve circa excipiendos vel ad-
undos extraneos, in propriis con-
stitutionibus praescripta sunt.

§ 2. Superioribus fas non est, salvis praescriptis in can. 621—624, permitttere ut subditi extradomum propriae religionis degant, nisi gravi et iusta de causa atque ad tempus quo fieri potest brevius secundum constitutiones; pro absentia vero quae sex menses excedat, nisi causa studiorum intercedat, semper Apostolicae Sedis venia requiritur.

Can. 607. - Antistitae et Ordinarii locorum serio advigilent ne religiosae, citra casum necessitatis, singulae extradomum pergant.

Can. 608. - § 1. Curent Superiores ut religiosi subditi, a se designati, praesertim in dioecesi in qua degunt, cum a locorum Ordinariis vel parochis eorum ministerium requiritur ad consulendum populi necessitati, tum intra tum extraproprias ecclesias aut oratoria publica, illud, salva religiosa disciplina, libenter praestent.

§ 2. Vicissim locorum Ordinarii ac parochi libenter utantur opera religiosorum, praesertim in dioecesi degentium, in sacro ministerio et maxime in administrando sacramento poenitentiae.

Can. 609. - § 1. Si ecclesia, apud quam residet communitas

przyjmowania wizyt i nawiedzania osób postronnych, przestrzegane były należycie przepisy własnych konstytucji.

§ 2. Nie naruszając przepisów kan. 621—624, przełożonym nie wolno zezwalać na przebywanie podwładnych poza domem własnego zakonu, chyba że dla ważnej i słusznej przyczyny i na czas możliwie najkrótszy, zgodnie z konstytucjami; na nieobecność natomiast dłuższą niż sześć miesięcy, jeżeli przyczyną nie są studia, potrzeba zawsze zgody Stolicy Apostolskiej.

Kan. 607. - Przełożone i miejscowi ordynariusze powinni pilnie czuwać, żeby zakonnice same bez koniecznej potrzeby, nie przebywały poza domem.

Kan. 608. - § 1. Przełożeni powinni czuwać, żeby podwładni zakonnicy, wyznaczeni przez siebie, zwłaszcza w diecezji, w której przebywają, bez naruszenia zakonnej dyscypliny, chętnie okazywali pomoc we własnych kościołach i poza nimi, oraz w publicznych kaplicach, gdy miejscowi ordynariusze lub proboszczowie proszą o posługę religijną dla zaradzenia potrzebom wiernych.

§ 2. Wzajemnie, miejscowi ordynariusze i proboszczowie powinni chętnie korzystać z pomocy zakonników, przebywających zwłaszcza w diecezji, przy świętych czynnościach, a głównie przy szafowaniu sakramentu pokuty.

Kan. 609. - § 1. Jeżeli kościół, przy którym znajduje się spo-

religiosa, sit simul paroecialis, servetur, congrua congruis referendo, praescriptum can. 415.

§ 2. In ecclesia religiosarum a votis sive sollemnibus sive simplicibus paroecia erigi nequit.

§ 3. Advigilent Superiores ne divinatorum officiorum in propriis ecclesiis celebratio catecheticae instructioni aut Evangelii explanationi in ecclesia paroeciali tradendae nocumentum afferat; iudicium autem utrum nocumentum afferat, necne ad loci Ordinarium pertinet.

Can. 610. - § 1. In religionibus sive virorum sive mulierum, quibus est chori obligatio, in singulis domibus ubi quatuor saltem sint religiosi choro obligati et actu legitime non impediti, et etiam pauciores, si ita ferant constitutiones, debet ad normam constitutionum quotidie divinum officium communiter persolvi.

§ 2. Missa quoque officio diei respondens secundum rubricas quotidie celebrari debet in religionibus virorum et etiam quoad fieri possit, in religionibus mulierum.

§ 3. In eisdem religionibus sive virorum sive mulierum, sollemniter professi qui a choro abfuerunt, debent, exceptis conversis, horas canonicas privatim recitare.

Can. 611. - Omnes religiosi sive viri sive mulieres, libere possunt mittere litteras, nulli obnoxias inspectioni. ad Sanctam

łeczność zakonna, jest jednocześnie parafialnym, należy odpowiednio zachować przepis kan. 415.

§ 2. Przy kościele zakonnicy, o ślubach uroczystych bądź prostych, parafia nie może być erygowana.

§ 3. Przełożeni powinni uważać, żeby sprawowanie służby Bożej we własnych kościołach nie przyniosło uszczerbku nauczaniu katechizmu albo wykładowi Ewangelii w kościele parafialnym; sąd o tym, czy przynosi uszczerbek lub nie, należy do miejscowego ordynariusza.

Can. 610. - § 1. W zakonach męskich lub żeńskich, w których istnieje obowiązek chóru, w poszczególnych domach, gdzie jest przynajmniej czterech zakonników obowiązanych do chóru i nie ma aktualnie przeszkody, a nawet mniej, jeżeli tak postanawiają konstytucje, należy zgodnie z konstytucjami odmawiać codziennie wspólne oficjum.

§ 2. Odpowiadająca także oficjum dnia Msza zgodnie z rubrykami musi być odprawiana codziennie w zakonach męskich, jak również, o ile to możliwe, w zakonach żeńskich.

§ 3. W tychże zakonach, męskich zarówno jak i żeńskich, po uroczystej profesji, jeśli kto nie uczęszczy w chórze, musi, z wyjątkiem braci laików, odmówić brewiarz prywatnie.

Can. 611. - Wszyscy zakonnicy, mężczyźni jak i kobiety, mogą swobodnie wysyłać listy bez żadnej ich kontroli do Stolicy

Sedem eiusque in natione legatum, ad Cardinalem Protectorem, ad proprios Superiores maiores, ad Superiorem domus forte absentem, ad Ordinarium loci cui subiecti sint et, si agatur de monialibus quae sub regularium iurisdictione sunt, etiam ad Superiores maiores Ordinis; et ab istis omnibus praedicti religiosi viri aut mulieres, litteras item nemini inspiciendas recipere.

Can. 612. - Praeter praescriptum can. 1345, si loci Ordinarius ob causam publicam sonitum campanarum, preces aliquas vel sacra sollemnia indicat, religiosi omnes, etiam exempti, obedire debent, salvis constitutionibus et privilegiis suae cuiusque religionis.

Ap. i jej legata w państwie, do kardynała protektora, do swoich wyższych przełożonych, do przełożonego domu, gdyby przypadkiem był nieobecny, do miejscowego ordynariusza, któremu podlegają i, jeśli mowa o zakonnicach, które podlegają jurysdykcji zakonników regularnych, także do wyższych przełożonych zakonu; od tych wszystkich wspomniani zakonnicy, mężczyźni i kobiety, mogą także otrzymywać listy bez niczyjej kontroli.

Kan. 612. - Niezależnie od przepisu kan. 1345, jeżeli miejscowy ordynariusz nakazał z przyczyn publicznych bicie w dzwony, jakieś modły, czy uroczyste nabożeństwa, wszyscy zakonnicy, nawet wyjęci, muszą usłuchać, nie naruszając konstytucji i przywilejów każdego z zakonów.

CAPUT II

De privilegiis

Can. 613. - § 1. Quaelibet religio iis tantum privilegiis gaudet, quae vel hoc in Codice continentur, vel a Sede Apostolica directe eidem concessa fuerint, exclusa in posterum qualibet communicatione.

§ 2. Privilegia quibus gaudet Ordo regularis, competunt quoque monialibus eiusdem Ordinis, quatenus eorum sint capaces.

Can. 614. - Religiosi, etiam laici ac novitii, fruuntur cleri-

ROZDZIAŁ II

O przywilejach

Kan. 613. - § 1. Każdy zakon korzysta z tych tylko przywilejów, które zawarte są w niniejszym kodeksie lub zostały mu udzielone bezpośrednio przez Stolicę Ap., z wyłączeniem na przyszłość wszelkiego współuczestnictwa.

§ 2. Przywileje, z których korzysta zakon ścisły, przysługują także mniszkom tegoż zakonu, o ile są do ich przyjęcia zdadne.

Kan. 614. - Zakonnicy, nawet laicy i nowicjusze, korzystają

corum privilegiis, de quibus in can. 119—123.

Can. 615. - Regulares, novitiis non exclusis, sive viri sive mulieres, cum eorum domibus et ecclesiis, exceptis iis monialibus quae Superioribus regularibus non subsunt, ab Ordinarii loci iurisdictione exempti sunt, praeterquam in casibus a iure expressis.

Can. 616. - § 1. Regulares extra domum illegitime degentes, etiam sub praetextu accedendi ad Superiores, exemptionis privilegio non gaudent.

§ 2. Si extra domum delictum commiserint nec a proprio Superiore praemonito puniantur, a loci Ordinario puniri possunt, etsi e domo legitime exierint et domum reversi fuerint.

Can. 617. - § 1. Si in regularium aliorumve religiosorum exemptorum domibus eorumve ecclesiis abusus irrepserint, et Superior monitus prospicere neglexerit, Ordinarius loci obligatione tenetur rem ad Sedem Apostolicam statim deferendi.

§ 2. Domus autem non formata manet sub peculiari vigilantia Ordinarii loci qui si abusus irrepserint et fidelibus scandalo fuerint, ipse per se potest interrim providere.

Can. 618. - § 1. Religiones votorum simplicium exemptionis privilegio non gaudent, nisi specialiter eisdem fuerit concessum.

z przywilejów dla osób duchownych, o których w kan. 119—123.

Kan. 615. - Zakonnicy regularni, nie wyłączając nowicjuszów, mężczyźni jak i kobiety, z ich domami i kościołami, z wyjątkiem mniszek, które nie podlegają przełożonym regularnym, są wyjęci spod jurysdykcji miejscowego ordynariusza, z wyjątkiem wypadków wymienionych przez prawo.

Kan. 616. - § 1. Zakonnicy regularni przebywający nieprawnie poza domem, nawet pod pozorem udania się do przełożonych, nie korzystają z przywileju egzempcji.

§ 2. Jeżeli dopuścili się przestępstwa poza domem, a własny przełożony, po uwiadomieniu go o tym, nie ukarał ich, mogą być ukarani przez miejscowego ordynariusza, choćby dom opuścili legalnie i do niego powrócili.

Kan. 617. - § 1. Jeżeliby w domach i kościołach zakonników regularnych i innych wyjętych powstały nadużycia, a przełożony uwiadomiony o tym zaniedbał im zapobiec, miejscowy ordynariusz jest obowiązany przedstawić sprawę Stolicy Ap.

§ 2. Dom natomiast nieuformowany pozostaje pod szczegółłą opieką miejscowego ordynariusza, który, gdyby powstały nadużycia i gorszyły wiernych, może sam tymczasowo zaradzić.

Kan. 618. - § 1. Zakony o ślubach prostych nie korzystają z przywileju egzempcji, chyba że został im specjalnie udzielony.

§ 2. In religionibus tamen iuris pontificii Ordinario loci non licet:

1-o. Constitutiones ullatenus immutare aut de re oeconomica cognoscere, salvo praescripto can. 533—535;

2-o. Sese ingerere in regimen internum ac disciplinam, exceptis casibus in iure expressis; nihilominus in religionibus laicalibus ipse potest ac debet inquirere num disciplina ad constitutionum normam vigeat, num quid sana doctrina morumve probitas detrementi ceperit, num contra clausuram peccatum sit, num Sacramenta aequa stataque frequentia suscipiantur; et, si Superiores de gravibus forte abusibus admoniti opportune non providerint, ipse per se consulat; si qua tamen maioris momenti occurrant, quae moram non patiantur, decernat statim: decretum vero ad Sanctam Sedem deferat.

Can. 619. - In omnibus in quibus religiosi subsunt Ordinario loci, possunt ab eodem etiam poenis coerceri.

Can. 620. - Per indultum ab Ordinario loci legitime concessum, obligatio legis communis cessat quoque pro religiosis omnibus in dioecesi commorantibus, salvis votis et constitutionibus propriis cuiusvis religionis.

§ 2. W zakonach jednak na prawie papieskim, miejscowemu ordynariuszowi nie wolno;

1-o. Nie naruszając przepisu kan. 533—535, zmieniać w jakikolwiek sposób konstytucji albo badać spraw gospodarczych;

2-o. mieszać się do zarządu wewnętrznego i karności, z wyjątkiem wypadków wskazanych przez prawo; niemniej jednak w zakonach laickich może on i powinien wglądać, czy panuje karność zgodnie z konstytucjami, czy zdrowa nauka i dobre obyczaje nie ponoszą uszczerbku, czy nie wykracza się przeciw klauzurze, czy przystępuje się odpowiednio i stale do sakramentów; gdyby przełożeni powiadomieni o ciężkich nadużyciach należycie nie zaradzili, sam powinien zarządzić; gdyby jednak wydarzyło się coś ważnego, a sprawa nie cierpiała zwłoki, powinien rozstrzygnąć natychmiast, a dekret przesłać do Stolicy Apostolskiej.

Kan. 619. - We wszystkich sprawach, w których zakonnicy podlegają miejscowemu ordynariuszowi, mogą być przez niego także karani.

Kan. 620. - Na skutek indultu wydanego prawnie przez ordynariusza, zwolnieni są od zachowania prawa powszechnego, nie naruszając ślubów i konstytucji właściwych każdemu zakonowi, także wszyscy zakonnicy, którzy przebywają w diecezji.

Can. 621. - § 1. Regulares, qui ex instituto medicantes vocantur et sunt, eleemosynas in dioecesi, ubi eorum religiosa domus est constituta, quaerere valent de sola Superiorum suorum licentia; extra dioecesim vero indigent praeterea licentia scripto data ab Ordinario loci in quo eleemosynas colligere cupiunt.

§ 2. Hanc licentiam Ordinarii locorum, praecipue dioecesium finitimarum, nisi gravibus et urgentibus de causis, ne denegent neve revocent, si religiosa domus ex mendicatione in sola dioecesi, in qua est constituta, vivere nullo modo possit.

Can. 622. - § 1. Alii omnes religiosi Congregationum iuris pontificii, sine peculiari Sanctae Sedis privilegio, stipem petere prohibentur; quibus, si hoc privilegium impetraverint, opus erit praeterea licentia scripto data ab Ordinario loci, nisi aliter in ipso privilegio cautum fuerit.

§ 2. Religiosi Congregationum iuris dioecesani stipem quaeritare nequaquam possunt sine licentia scripto data tum ab Ordinario loci in quo sita est eorum domus, tum ab Ordinario loci in quo stipem quaerere cupiunt.

§ 3. Religiosis, de quibus in §§ 1 et 2 huius canonis, Ordinarii locorum licentiam quaeritandae stipis ne concedant, praesertim ubi sunt conventus regularium nomine et re mendicantium, nisi sibi constet de vera domus vel pii operis necessitate,

Kan. 621. - § 1. Zakonnicy regularni, którzy z założenia swego nazywają się i są żebrzącymi, w diecezji, w której założony jest ich dom zakonny, mogą kwestować za zgodą swoich tylko przełożonych; poza diecezją muszą mieć nadto zezwolenie na piśmie ordynariusza miejsca, gdzie pragną zbierać jałmużnę.

§ 2. Miejscowi ordynariusze, zwłaszcza diecezji sąsiednich, bez ważnych i pilnych przyczyn nie powinni odmawiać ani odwoływać tego zezwolenia, jeżeli dom zakonny, utrzymujący się z jałmużny jednej diecezji, w której jest założony, nie mógłby w żaden sposób wyżyć.

Kan. 622. - § 1. Wszystkim innym zakonnikom zgromadzeń na prawie papieskim, bez specjalnego przywileju Stolicy Ap., zbierać ofiar nie wolno; gdyby im taki przywilej został udzielony, muszą mieć nadto zezwolenie miejscowego ordynariusza na piśmie, chyba że w samym przywileju inaczej zastrzeżono.

§ 2. Zakonnicy zgromadzeń na prawie diecezjalnym nie mogą nigdzie kwestować bez zgody na piśmie ordynariusza miejsca, gdzie dom istnieje, oraz miejsca, gdzie pragną zbierać jałmużnę.

§ 3. Miejscowi ordynariusze nie powinni udzielać pisemnej zgody na zbieranie jałmużny zakonnikom, o których w §§ 1 i 2 niniejszego kanonu, zwłaszcza gdzie są już domy zakonne z nazwy i w rzeczywistości żebrzące, jeżeli się nie przekonają o praw-

cui alio modo occurri nequeat; quod si necessitati provideri possit stipe quaerenda intra locum seu districtum vel dioecesim in qua iidem commorantur ampliorum licentiam ne largiantur.

§ 4. Sine authentico et recenti rescripto Sacrae Congregationis pro Ecclesia Orientali, Ordinarii latini nec sinant orientalem ullum cuiusvis ordinis et dignitatis in proprio territorio pecuniam colligere, nec suum subditum in orientales dioeceses ad eundem finem mittant.

Can. 623. Non licet Superioribus stipem colligendam committere, nisi professis aetate animoque maturis, maxime si de mulieribus agatur, nunquam autem iis qui in studia adhuc incumbunt.

Can. 624. - Quod vero attinet ad modum in quaeritanda stipe servandum et ad disciplinam a quaestuantibus custodiendam, religiosi utriusque sexus stare debent instructionibus a Sede Apostolica hac de re datis.

Can. 625. - Abbates regulares de regimine, legitime electi, debent intra tres menses ab electione benedictionem accipere ab Episcopo dioecesis in qua monasterium situm est; postquam vero benedictionem receperint, praeterquam potestate conferendi ordines ad normam can. 964, n. 1, fruuntur privilegiis de quibus in can. 325, excepto pileolo violaceo.

dziwej potrzebie domu lub zbożnego dzieła, którym w inny sposób nie można dopomóc; gdyby ich potrzebom dało się zaradzić przez kwestę w miejscu, okręgu lub diecezji gdzie przebywają, nie wolno udzielać szerszych zezwoleń.

§ 4. Bez autentycznego i świeżej daty reskryptu Kongregacji dla Kościoła Wschodniego, łaćńscy ordynariusze nie mogą zezwalać żadnemu wschodniakowi jakiegokolwiek zakonu, czy godności na zbieranie pieniędzy na swoim terytorium, ani swoich podwładnych wysyłać w tym celu do diecezji wschodnich.

Can. 623. - Przełożonym wolno powierzać zbieranie jałmużny tylko profesom dojrzałym pod względem wieku i ducha, zwłaszcza gdyby chodziło o niewiasty, nigdy natomiast tym, którzy jeszcze studiują.

Can. 624. - Co się tyczy sposobu kwestowania i karności kwestarzy, zakonnicy pici obojga muszą trzymać się instrukcji wydanych w tej sprawie przez Stolicę Ap.

Can. 625. - Opaci sprawujący władzę, po prawnym wyborze, muszą w ciągu trzech miesięcy od ich wyboru otrzymać błogosławieństwo od biskupa diecezji, w której znajduje się klasztor; po otrzymaniu zaś błogosławieństwa, oprócz władzy udzielania święceń, stosownie do kan. 964, n. 1, korzystają z przywilejów, o których w kan. 325, z wyjątkiem fioletowej piuski.

CAPUT III

ROZDZIAŁ III

De obligationibus et privilegiis religiosi ad ecclesiasticam dignitatem promoti vel parociam regentis.

Can. 626. - § 1. Religiosus nequit, sine Sedis Apostolicae auctoritate, ad dignitates, officia aut beneficia promoveri, quae cum statu religioso componi non possint.

§ 2. Legitime ab aliquo collegio electus, nequit electioni assentiri sine licentia Superioris.

§ 3. Si voto teneatur non acceptandi dignitates, specialis Romani Pontificis dispensatio est necessaria.

Can. 627. - § 1. Religiosus, renuntiatus Cardinalis aut Episcopus sive residentialis sive titularis, manet religiosus, particeps privilegiorum suae religionis, votis ceterisque suae professionis obligationibus adstrictus, exceptis iis quas cum sua dignitate ipse prudenter iudicet componi non posse, salvo praescripto can. 628.

§ 2. Eximitur tamen a potestate Superiorum et, vi voti obedientiae, uni Romano Pontifici manet obnoxius.

Can. 628. - Religiosus ad dignitatem episcopalem vel aliam extra propriam religionem evectus:

1° Si per professionem dominium bonorum amiserit, bonorum quae ipsi obveniunt, habet

O obowiązkach i przywilejach zakonnika wyniesionego do godności kościelnej lub rządu parafii.

Kan. 626. - § 1. Bez upoważnienia Stolicy Apostolskiej, zakonnik nie może być wyniesiony do godności, urzędów albo beneficjów, których nie można pogodzić ze stanem zakonnym.

§ 2. Wybrany prawnie przez jakieś kolegium nie może wyrazić swej zgody bez zezwolenia przełożonego.

§ 3. Jeżeli na mocy ślubu nie może przyjąć godności, konieczna jest dyspensa Biskupa Rzymskiego.

Can. 627. - § 1. Zakonnik mianowany kardynałem albo biskupem, rezydencjalnym bądź tytularnym, pozostaje zakonnikiem, korzystającym ze wszystkich przywilejów swego zakonu, związanym ślubami i innymi obowiązkami swojej profesji, z wyjątkiem spraw, które roztropnie uzna, że nie naruszając przepisu kan. 628, nie dadzą się pogodzić z jego godnością.

§ 2. Wyjęty jest jednak spod władzy przełożonych i na mocy ślubu posłuszeństwa podlega jedynie Biskupowi Rzymskiemu.

Kan. 628. - Zakonnik wyniesiony do godności biskupiej lub innej poza własnym zakonem:

1°. Jeżeli przez profesję utracił prawo do własności majątku, to może używać, użytkować i za-

usum, usumfructum et administrationem; proprietatem vero Episcopus residentialis, Vicarius Apostolicus, Praefectus Apostolicus, acquirit dioecesi, vicariatui praefecturae; ceteri, Ordini vel Sanctae Sedi, ad normam can. 582, salvo praescripto can. 239, § 1, n. 19;

2°. Si per professionem dominium bonorum non amiserit, bonorum quae habebat, recuperat usum, usumfructum et administrationem; quae postea ipsi obveniant, sibi plene acquirit;

3°. In utroque autem casu de bonis, quae ipsi obveniunt non intuitu personae, debet disponere secundum offerentium voluntatem.

Can. 629. - § 1. Dimisso cardinalatu vel episcopatu vel expleto munere extra religionem sibi a Sede Apostolica commisso, religiosus ad religionem redire tenetur.

§ 2. Potest tamen Cardinalis et Episcopus religiosus quamlibet suae religionis domum eligere in qua degat; sed caret voce activa et passiva.

Can. 630. - § 1. Religiosus, qui paroeciam regit sive titulo parochi sive titulo vicarii, manet adstrictus ad observationem votorum et constitutionum, quatenus haec observatio potest cum muneris sui officiis consistere.

§ 2. Quare, in iis quae ad religiosasam disciplinam attinent, subest Superiori, cuius proinde est, et quidem privative respectu Ordinarii loci, in eius agendi ra-

rzędzać majątkiem, jaki nabeędzie; prawo własności natomiast biskup rezydencyjalny, wikariusz apostolski, prefekt apostolski nabywa dla diecezji, wikariatu, prefektury; inni dla zakonu lub Stolicy Ap., stosownie do kan. 582 i nie naruszając przepisu kan. 239 § 1, n. 19;

2°. jeżeli przez profesję nie utracił prawa do własności majątku, odzyskuje używanie, użytkowanie i zarząd majątkiem, który posiadał; co nabywa później, dla siebie w pełni nabywa;

3°. w obydwu wypadkach, majątkiem który mu przypada nie ze względu na jego osobę, musi rozrzucić zgodnie z wolą ofiarodawców.

Kan. 629. - § 1. Po ustąpieniu z kardynałatu lub episkopatu, albo po wykonaniu obowiązków powierzonych przez Stolicę Ap. poza zakonem, zakonnik obowiązany jest wrócić do zakonu.

§ 2. Zakonnicy jednak kardynałowie i biskupi mogą wybrać jakikolwiek dom swojego zakonu i tam zamieszkać; pozbawieni są wszakże głosu czynnego i biernego.

Kan. 630. - § 1. Zakonnik, który zarządza parafią z tytułem proboszcza bądź wikariusza, jest związany ślubami i konstytucjami, o ile ich zachowanie można pogodzić z obowiązkami jego urzędu.

§ 2. Dlatego w sprawach karności zakonnej podlega przełożonemu, do którego zatem należy i to wyłącznie, biorąc stosunek do miejscowego ordynariusza,

tionem circa haec omnia inquire-
re eumque, si casus ferat, corri-
gere.

§ 3. Bona quae ipsi obveniunt
intuitu paroeciae cui praeficitur,
ipsi paroeciae acquirit; cetera
acquirunt ad instar aliorum reli-
giosorum.

§ 4. Non obstante voto pau-
pertatis, eidem licet eleemosy-
nas in bonum paroecianorum, vel
pro scholis catholicis aut locis
piis paroeciae coniunctis, quovis
modo oblatas accipere aut colli-
gere, et acceptas sive collectas
administrare, itemque, servata
offerentium voluntate, pro pru-
denti suo arbitrio, erogare, salva
semper vigilantia sui Superioris;
sed eleemosynas pro ecclesia pa-
roeciali aedificanda, conservan-
da, instauranda, exornanda acci-
pere, apud se retinere, colligere
aut administrare pertinet ad Su-
periores, si ecclesia sit commu-
nitatis religiosae; secus ad loci
Ordinarium.

Can. 631. - § 1. Idem parochus
vel vicarius religiosus, licet mi-
nisterium exerceat in domo seu
loco ubi maiores Superiores reli-
giosi ordinariam sedem habent,
subest immediate omnimodae
iurisdictioni, visitationi et cor-
rectioni Ordinarii loci, non secus
ac parochi saeculares, regulari
observantia unice excepta.

§ 2. Ordinarius loci, ubi eum
suo muneri defecisse comperit,

wnikanie w sposób postępowania
i karcenie, gdyby zaszła po-
trzeba.

§ 3. Majątek, który nabywa
ze względu na parafię, na czele
której stoi, przypada parafii;
resztę nabywa na podobieństwo
innych zakonników.

§ 4. Bez względu na ślub
ubóstwa, wolno mu przyjmować
jałmużny ofiarowane w jakikol-
wiek sposób i zbierać je na ko-
rzyść parafian, na szkoły kato-
lickie albo na miejsca święte po-
łączone z parafią, a przyjętymi
bądź zebranymi zarządzać, oraz
z zachowaniem woli ofiarodaw-
ców, stosownie do roztropnego
sądu, wydawać, zawsze pod nad-
zorem swojego przełożonego;
przyjmować jednak ofiary na
budowę kościoła parafialnego, na
jego konserwację, odnawianie,
upiększanie, przechowywać je
u siebie, zbierać albo zarządzać
należy do przełożonych, jeżeli
kościół jest własnością społecz-
ności zakonnej; w przeciwnym
razie — do miejscowego ordyna-
riusza.

Kan. 631. - § 1. Tenże pro-
boszcz bądź wikariusz zakonny,
choćby wykonywał obowiązki
w domu lub miejscu, gdzie wyżsi
przełożeni zakonni mają swoją
zwykłą siedzibę, podlega bezpo-
średnio w całej rozciągłości ju-
rydykcji, wizytacjom i władzy
karcącej miejscowego ordyna-
riusza na równi z proboszczami
świeckimi, z wyjątkiem jedynie
karności zakonnej.

§ 2. Gdyby miejscowy ordy-
nariusz zauważył, że uchybia on

opportuna decreta condere ac meritas in eum poenas statuere potest; in quo nihilominus Ordinarii facultates minime privativae sunt, sed Superior ius cumulativum cum ipso habet, ita tamen ut, si aliter a Superiore, aliter ab Ordinario decerni contingat, decretum Ordinarii praevalere debeat.

§ 3. Quod attinet ad parochi vel vicarii religiosi remotionem e paroecia, servetur praescriptum can. 454, § 5; et quod ad bona temporalia, praescriptum can. 533, § 1, n. 4, et can. 535, § 3, n. 2.

TITULUS XIV

De transitu ad aliam religionem

Can. 632. - Religiosus nequit ad aliam religionem, etiam strictiorem, vel e monasterio sui iuris ad aliud transire sine auctoritate Apostolicae Sedis.

Can. 633. - § 1. Transiens ad aliam religionem novitiatum peragere debet; quo durante, manentibus votis, iura et obligationes particulares, quas in religione derelicta habuit, suspensa manent, et ipse obligatione tenetur Superioribus novae religionis et ipsi novitorum Magistro parenti etiam ratione voti obedientiae.

§ 2. Si in religione ad quam transiit, professionem non edat, ad pristinam religionem redire

suoim obowiązkom, może wydawać odpowiednie zarządzenia i nakładać słuszne kary; uprawnienia ordynariusza jednak w tych sprawach nie są wyłączone, lecz ma je z nim łącznie przełożony, tak jednak, że gdyby inaczej wypadło postanowić przełożonemu a inaczej ordynariuszowi, musi przeważać dekret ordynariusza.

§ 3. Co się tyczy usuwania z parafii proboszcza lub wikariusza zakonnego, należy zachować przepis kan. 454 § 5; a w sprawie dóbr doczesnych, przepis kan. 533 § 1, n. 4 i kan. 535 § 3, n. 2.

TYTYŁ XIV

O przejściu do innego zakonu

Kan. 632. - Bez upoważnienia Stolicy Apostolskiej, zakonnik nie może przejść do innego zakonu, nawet ściślejszego, lub z klasztoru samoistnego do innego.

Kan. 633. - § 1. Przechodząc do innego zakonu, musi odbyć nowicjat; w czasie jego trwania, przy zachowaniu ślubów, prawa i obowiązki partykularne zakonu opuszczonego są zawieszane, podlega zaś przełożonym nowego zakonu i obowiązany jest do posłuszeństwa mistrzowi nowicjusów także z tytułu ślubu posłuszeństwa.

§ 2. Jeżeli w zakonie, do którego przyszedł, nie złożył profesji, musi wrócić do zakonu po-

debet, nisi interim votorum tempus exspiraverit.

§ 3. Transiens ad aliud monasterium eiusdem Ordinis nec novitiatum peragit nec novam emittit professionem.

Can. 634. - Sollemniter professus aut professus a votis simplicibus perpetuis, si transierit ad aliam religionem cum votis sollemnibus vel simplicibus perpetuis, post novitatum, praetermissa professione temporaria, de qua in can. 574, vel admittatur ad professionem sollemnem aut simplicem perpetuam vel ad pristinam redeat religionem; ius tamen est Superiori eum probandi diutius, sed non ultra annum ab expleto novitiatu.

Can. 635. - Transeuntes ad aliud monasterium eiusdem religionis a die transitus, ad aliam vero religionem ab edita nova professione:

1-o. Amittunt omnia iura et obligationes prioris religionis vel monasterii et alterius iura et officia suscipiunt;

2-o. Religio vel monasterium a quo bona servat, quae ipsius religiosi ratione iam ei quaesita fuerunt; quod spectat ad dotem eiusve fructus et alia bona personalia, si qua habeat religiosus, servandum praescriptum can. 551, § 2; demum nova religio ius habet pro novitiatus tempore ad iustam retributionem, si eidem locus sit ad normam can. 570, § 1.

Can. 636. - Sollemnitas votorum in eo qui legitime secundum

przedniego, chyba że w międzyczasie śluby czasowe wygasły.

§ 3. Ten, kto przechodzi do innego klasztoru tego samego zakonu, nie odbywa nowicjatu, ani nie składa nowej profesji.

Kan. 634. - Profes po ślubach uroczystych albo profes po ślubach prostych wieczystych, gdyby przechodził do innego zakonu o ślubach uroczystych lub prostych wieczystych, po nowicjacie, pominąwszy profesję czasową, o której w kan. 574, powinien być dopuszczony do profesji uroczystej bądź zwykłej wieczystej, albo wrócić do zakonu poprzedniego; przełożony jednak ma prawo poddać go dłuższej próbie, lecz nie ponad rok od ukończenia nowicjatu.

Kan. 635. - Przechodzący do innego klasztoru w tym samym zakonie od dnia przejścia, do innego natomiast zakonu od złożenia nowej profesji:

1-o. Tracą wszystkie prawa i obowiązki w poprzednim zakonie lub klasztorze, a przyjmują prawa i obowiązki w drugim;

2-o. zakon lub klasztor, z którego wyszli, zachowuje majątek, który nabył ze względu na osobę zakonnika; w sprawie posagu, dochodów z niego i innego majątku osobistego, który posiadał zakonnik, należy zachować przepis kan. 551 § 2; nowy zakon wreszcie ma prawo do słusznego wynagrodzenia za pobyt w nowicjacie, jeżeli miał miejsce, zgodnie z kan. 570 § 1.

Kan. 636. - Charakter uroczysty ślubów, jeżeli w indulcie

superiores canones vota simplicia in Congregatione religiosa nuncupat, eo ipso exstinguitur, nisi aliud in apostolico indulto expresse caveatur.

apostolskim nie zastrzeżono wyraźnie inaczej, wygasa u tego, kto prawnie, stosownie do kanonów poprzednich, składa śluby proste w zgromadzeniu zakonnym.

TITULUS XV

TYTYŁ XV

De egressu e religione

O wystąpieniu z zakonu

Can. 637. - Professus a votis temporariis, expleto votorum tempore, libere potest religionem deserere; pariter religio ob iustas ac rationabiles causas eundem potest a renovandis votis temporariis vel ab emittenda professione perpetua excludere, non tamen ratione infirmitatis, nisi certo probetur eam ante professionem fuisse dolose reticentam aut dissimulatam.

Kan. 637. - Profes o ślubach czasowych może swobodnie opuścić zakon, po upływie czasu, na który ślubował; podobnie i zakon dla słusznych i sprawiedliwych przyczyn może go nie dopuścić do odnowienia ślubów czasowych lub złożenia profesji wieczystej; nie ze względu jednak na chorobę, chyba że wiadomo na pewno, że przed profesją była podstępnie przemilczana albo zatajona.

Can. 638. - Indultum manendi extra claustra, sive temporarium, id est indultum *exclaustrationis*, sive perpetuum, id est indultum *saecularizationis*, sola Sedes Apostolica in religionibus iuris pontificii dare potest; in religionibus iuris diocesani etiam loci Ordinarius.

Kan. 638. - W zakonach na prawie papieskim tylko Stolica Ap. może dać indult przebywania poza klauzurą czasowo tj. indult *eksklaustracji*, albo na stałe tj. indult *sekularyzacji*; w zakonach na prawie diecezjalnym — także miejscowy ordynariusz.

Can. 639. - Qui indultum exclaustrationis ab Apostolica Sede impetravit, votis ceterisque suae professionis obligationibus, quae cum suo statu componi possunt, manet obstrictus; exteriorum tamen debet habitus religiosi formam deponere; perdurante tempore indulti caret voce activa et passiva, sed gaudet privilegiis

Kan. 639. - Kto uzyskał od Stolicy Ap. indult *eksklaustracji* związany jest ślubami i innymi obowiązkami swej profesji, które z jego stanem dadzą się pogodzić; na zewnątrz jednak nie może nosić habitu zakonnego; na czas trwania indultu pozbawiony jest prawa głosu czynnego i biernego, ale korzysta z czysto duchowych

mere spiritualibus suae religionis, et Ordinario territorii ubi commoratur, loco Superiorum propriae religionis, subditur etiam ratione voti obedientiae.

Can. 640. - § 1. Qui, impetrato saecularizationis indulto, religionem relinquit:

1-o. A sua religione separatur, habitus eiusdem exteriorem formam debet deponere, et in Missa et horis canonicis, in usu et dispensatione Sacramentorum saecularibus assimilatur;

2-o. A votis liberatus manet, firmis oneribus ordini maiori annexis, si in sacris fuerit; non tenetur obligatione horas canonicas vi professionis recitandi nec aliis regulis et constitutionibus adstringitur.

§ 2. Si ex apostolico indulto in religionem rursus recipiatur, novitiatum ac professionem instaurat et locum inter professos obtinet a die novae professionis.

Can. 641. - § 1. Si religiosus in sacris constitutus propriam dioecesim ad normam can. 585 non amiserit, debet, non renovatis votis, vel obtento saecularizationis indulto, ad propriam redire dioecesim et a proprio Ordinario recipi; si amiserit, nequit extra religionem sacros ordines exercere, donec Episcopum benevoluntarium receptorem invenerit, aut Sedes Apostolica aliter providerit.

§ 2. Episcopus religiosum recipere potest sive pure et simpliciter, sive pro experimento ad

przywilejów swojego zakonu i, zamiast przełożonym zakonnym, poddany jest ordynariuszowi miejsca, gdzie przebywa, także na mocy ślubu posłuszeństwa.

Kan. 640. - § 1. Kto, po uzyskaniu indultu sekularyzacyjnego, opuścił zakon:

1-o. Powinien być od zakonu odsunięty, zdjąć habit zakonny, we Mszy i brewiarzu, w przyjmowaniu i szafowaniu sakramentów upodobniony do świecących;

2-o. zachowując ciężary związane z wyższymi święczeniami, jeżeli je posiada, zostaje zwolniony od ślubów, nie jest obowiązany do odmawiania brewiarza z tytułu profesji, ani do zachowania reguł i konstytucji.

§ 2. Jeżeliby na podstawie indultu apostolskiego z powrotem był przyjęty do zakonu, powinien powtórzyć nowicjat i odnowić profesję, a miejsce między profesami zajmuje od chwili nowej profesji.

Kan. 641. - § 1. Jeżeli zakonnik wyższych święceń, zgodnie z kan. 585, nie utracił własnej diecezji, gdy nie odnowi ślubów lub uzyska indult sekularyzacyjny, musi wrócić do diecezji i być przyjętym przez własnego ordynariusza; jeżeli utracił, nie może poza zakonem pełnić czynności przynależnych ze święceń, dopóki nie znajdzie sobie łaskawego biskupa, albo nie zaradzi inaczej Stolica Ap.

§ 2. Biskup może zakonnika przyjąć bezwarunkowo i wprost, albo na trzyletnią próbę; w

triennium: in priore casu religiosus eo ipso est dioecesi incardinatus; in altero, Episcopus potest probationis tempus prorogare, non ultra tamen aliud triennium; quo etiam transacto, religiosus, nisi antea dimissus fuerit, ipso facto dioecesi incardinatus manet.

Can. 642. - § 1. Quilibet professus, ad saeculum regressus, licet valeat, ad normam can. 641, sacros ordines exercere, prohibetur tamen sine novo et speciali Sanctae Sedis indulto:

1-o. Quolibet beneficio in basilicis maioribus vel minoribus, et in ecclesiis cathedralibus;

2-o. Quolibet magisterio et officio in Seminariis maioribus et minoribus seu collegiis, in quibus clerici educantur, itemque in Universitatibus et Institutis, quae privilegio apostolico gaudent conferendi gradus academicos;

3-o. Quocunque officio vel munere in Curiis episcopalibus et in religiosis domibus sive virorum sive mulierum, etiamsi agatur de Congregationibus dioecesanis.

§ 2. Haec valent quoque de iis qui vota temporaria, vel peculiarem quasdam promissiones ad normam suarum constitutionum ediderunt et ab eisdem dispensati fuerunt, si per sex integros annos eisdem ligati fuerint.

Can. 643. - § 1. Qui e religione, expleto votorum temporariorum

pierwszym wypadku zakonnik jest przez to samo inkardynowany w diecezji; w drugim — biskup może czas próby przedłużyć, jednak nie więcej, niż na drugie trzylecie; po upływie tego czasu, zakonnik, jeżeli nie został zwolniony wcześniej, przez to samo zostaje inkardynowany.

Kan. 642. - § 1. Każdy profesor, który wraca do świata, jakkolwiek może zgodnie z kan. 641 wykonywać czynności kapłańskie, nie może jednak otrzymać bez nowego i specjalnego indultu Stolicy Ap.:

1-o. Żadnego beneficjum w bazylikach większych lub mniejszych oraz w kościołach katedralnych;

2-o. Żadnego stanowiska nauczycielskiego i urzędu w seminariach wyższych i niższych czyli kolegiach, w których wychowują się klerycy, a także w uniwersytetach i instytutach, które korzystają z przywileju apostolskiego nadawania stopni akademickich;

3-o. Żadnego stanowiska lub urzędu w kuriach biskupich oraz w zakonnych domach męskich bądź żeńskich, chociażby chodziło o kongregacje diecezjalne.

§ 2. Odnosi się to także do tych, którzy przez sześć pełnych lat byli związani ślubami czasowymi, lub przysięgą wytrwania, albo szczególnymi przyrzeczeniami, danymi stosownie do konstytucji i od nich uzyskali dyspensę.

Kan. 643. - § 1. Opuszczający zakon po upływie ślubów cza-

tempore aut obtento saecularizationis indulto, egrediantur vel ex eadem fuerint dimissi, nihil possunt repetere ob quamlibet operam religioni praestitam.

§ 2. Si tamen religiosa sine dote recepta fuerit nec ex propriis bonis sibimet providere valeat, religio ex caritate eidem dare debet ea quae requiruntur ut modo tuto ac convenienti domum redeat, ac providere ut, naturali aequitate servata, per aliquod tempus, mutuo consensu vel in casu dissensus ab Ordinario loci determinandum, honeste vivere possit.

Can. 644. - § 1. Apostata a religione dicitur professus a votis perpetuis sive sollemnibus sive simplicibus qui e domo religiosa illegitime egreditur cum animo non redeundi, vel qui, etsi legitime egressus, non redit eo animo ut religiosae obedientiae sese subtrahat.

§ 2. Malitiosus animus, de quo in § 1, iure praesumitur, si religiosus intra mensem nec reversus fuerit nec Superiori animum redeundi manifestaverit.

§ 3. Fugitivus est qui, sine Superiorum licentia, domum religiosam deserit cum animo ad religionem redeundi.

Can. 645. - § 1. Apostata et fugitivus ab obligatione regulae et votorum minime solvuntur et debent sine mora ad religionem redire.

§ 2. Superiores debent eos sollicitate requirere, et ipsos, si vera

sowych albo po uzyskaniu indultu sekularyzacyjnego, albo z niego zwolnieni, nie mogą niczego żądać za jakąkolwiek pracę wykonaną w zakonie.

§ 2. Jeżeli jednak zakonnica przyjęta była bez posagu i nie może z własnych zasobów poradzić sobie, zakon powinien jej z miłości ofiarować tyle, ile potrzeba, żeby w sposób pewny i odpowiedni mogła wrócić do domu oraz za obopólną zgodą zaradzić tak, aby z zachowaniem naturalnej słuszności mogła uczciwie wyżyć przez czas jakiś; w braku zgody — zaopatrzenie powinien określić miejscowy ordynariusz.

Can. 644. - § 1. Odstępcą z zakonu nazywa się profes o ślubach wieczystych, uroczystych bądź prostych, który opuszcza dom zakonny nieprawnie z myślą żeby nie wracać, albo, chociaż występuje prawnie, ale nie wraca z myślą, żeby się uwolnić od zakonnego posłuszeństwa.

§ 2. Zią wole, o której w § 1, przypuszcza się na mocy prawa, jeżeli zakonnik nie wraca w ciągu miesiąca i nie okaże przełożonemu chęci powrotu.

§ 3. Uciekinierem jest ten, kto bez zgody przełożonych opuścił dom zakonny z myślą powrotu do zakonu.

Kan. 645. - § 1. Odstępca i uciekinier nie są wcale zwolnieni od obowiązków płynących z reguły i ślubów; powinni też bezzwłocznie wrócić do zakonu.

§ 2. Przełożeni powinni pilnie ich poszukiwać, a, gdyby wrócili

poenitentia acti redeant, suscipere; reditum vero monialis apostatae vel fugitavae caute curet loci Ordinarius, et, si agatur de monasterio exempto, etiam Superior regularis.

powodowani szczerą skruchą, przyjąć; o powrót natomiast zakonnicy odstępczyni lub uciekierki powinien roztropnie starać się miejejscowy ordynariusz, a, gdyby chodziło o klasztor wyjęty, także przełożony regularny.

TITULUS XVI

De dimissione religiosorum

Can. 646. - § L. Ipso facto habendi sunt tanquam legitime dimissi religiosi:

1°. Publici apostatae a fide catholica;

2°. Religiosus, qui fugam arripuerit cum muliere; aut religiosa quae cum viro;

3°. Attentantes aut contrahentes matrimonium aut etiam vinculum, ut aiunt, civile.

§ 2. In his casibus sufficit ut Superior maior cum Capitulo vel Consilio ad normam constitutionum emittat declarationem facti; curet autem probationes facti collectas in domus regestis asserbare.

CAPUT I

De dimissione religiosorum qui vota temporaria nuncuparunt.

Can. 647 - § 1. Professum a votis temporariis sive in Ordinibus sive in Congregationibus iuris pontificii dimittere potest

TYTUŁ XVI

O usuwaniu zakonników

Kan. 646. - § 1. Na mocy samego faktu należy uważać jako usuniętych prawnie zakonników:

1°. Publicznych odstępców od wiary katolickiej;

2°. zakonnika, który uciekł z porwaną kobietą; albo zakonnicę — z mężczyzną;

3°. usiłujących lub zawierających małżeństwo albo nawet związek nazywany cywilnym.

§ 2. W tych wypadkach wystarczy, że wyższy przełożony ze swoją kapitułą lub radą, stosownie do konstytucji, stwierdzi fakty; powinien starać się jednak, żeby zebrane o fakcie dowody były przechowywane w archiwum domu.

ROZDZIAŁ I

O usuwaniu zakonników po ślubach czasowych

Can. 647. - § 1. W zakonach ścisłych bądź zgromadzeniach na prawie papieskim, usunąć profesa po ślubach czasowych może

supremus religionis Moderator vel Abbas monasterii sui iuris cum consensu sui cuiusque Consilii per secreta suffragia manifestato, vel, si agatur de monialibus, Ordinarius loci et, si monasterium sit regularibus obnoxium, Superior regularis, postquam monasterii Antistita cum suo Consilio fidei de causis scripto fecerit; in Congregationibus vero iuris dioecesani, Ordinarius loci in quo religiosa domus sita est, qui tamen iure suo ne utatur Moderatoribus in scis vel iuste dissentientibus.

§ 2. *Si omnes, graviter eorum onerata conscientia, religiosum dimittere nequeunt, nisi servatis quae sequuntur:*

1°. *causae dimissionis debent esse graves;*

2°. *Possunt se habere sive ex parte religionis sive ex parte religiosi. Defectus spiritus religiosi, qui aliis scandalo sit, est sufficiens dimissionis causa, si repetita monitio una cum salutari poenitentia incassum cesserit, vero infirma valetudo, nisi certo constet eam ante professionem fuisse dolose reticentem aut dissimulatam;*

3°. *Licet Superiori dimittenti certo innotescere debeant, non est tamen necesse ut formali iudicio comprobentur. At religiosus semper manifestari debent, data eidem plena respondendi licentia;*

najwyższy przełożony zakonu lub opat klasztoru samoistnego, każdy za zgodą swojej rady, która wypowiada się w tajnym głosowaniu, albo, gdyby chodziło o zakonnicę, miejscowy ordynariusz a, gdy klasztor poddany jest zakonnikom regularnym, przełożony regularny, po zaświadczeniu przez przełożoną klasztoru wraz ze swoją radą na piśmie o istniejących przyczynach; w zgromadzeniach natomiast na prawie diecezjalnym — ordynariusz miejsca, gdzie znajduje się dom zakonny; nie powinien jednak korzystać ze swego prawa bez wiedzy przełożonych lub gdy oni słusznie sprzeciwiają się temu.

§ 2. *Ci wszyscy pod grzechem ciężkim nie mogą usunąć zakonnika bez zachowania tego, co następuje:*

1°. *Przyczyny usunięcia muszą być ciężkie;*

2°. *mogą być one tak ze strony zakonu, jak zakonnika. Brak ducha zakonnego będący dla innych powodem zgorznięcia, jeżeli powtórne upomnienie łącznie z wyznaczoną pokutą pozostały bez skutku, jest wystarczającą przyczyną; nie jednak słabe zdrowie, chyba że wiadomo na pewno, iż przed profesją było ono podstępnie przemilczane albo zatajone;*

3°. *choć przełożonemu, który usuwa, muszą być znane, nie ma jednak potrzeby potwierdzenia ich na drodze sądowej. Zakonnikowi wszakże powinny być zawsze ujawnione i dana mu*

eiusque responsiones Superiori dimittenti fideliter subiiciantur;

4°. Contra dimissionis decretum est religioso facultas recurrendi ad Sedem Apostolicam; et pendente recursu dimissio nullam habet iuridicum effectum;

5°. Si de mulieribus agatur, servari debet praescriptum can. 643, § 2.

Can. 648. - Religiosus dimissus ad normam can. 647 ipso facto solvitur ab omnibus votis religionis, salvis oneribus ordini maiori adnexis, si sit in sacris, et firmo praescripto can. 641 § I, 642; clericus autem in minoribus ordinibus constitutus eo ipso reductus est in statum laicalem.

w pełni możność odpowiedzi; jego odpowiedzi mają być wierne przedstawione przełożonemu, który usuwa;

4°. przeciw dekretowi o usunięciu, zakonnik ma prawo odwołać się do Stolicy Ap.; podczas rekursu usunięcie nie posiada żadnego skutku prawnego;

5°. jeżeli mowa o niewiastach, należy zachować przepis kan. 643 § 2.

Kan. 648. - Usunięty zakonnik, stosownie do kan. 647, na mocy samego faktu jest zwolniony od wszystkich ślubów zakonnych, przy zachowaniu ciężarów związanych z wyższymi święceniami, jeżeli je posiada i z zachowaniem przepisu kan. 641 § 1, 642; duchowny natomiast niższych święceń tym samym przechodzi do stanu świeckiego.

CAPUT II

De dimissione religiosorum qui vota perpetua nuncuparunt in religione clericali non exempta vel in religione laicali.

Can. 649. - In virorum religionibus clericalibus non exemptis et laicalibus, ut professus a votis perpetuis dimitti possit, praecedant necesse est tria delicta cum duplici monitione ac defectu emendationis ad normam can. 656—662.

Can. 650. - § 1. Haec si constiterint, supremus religionis Moderator cum suo Consilio, perpensis omnibus facti adiunctis,

ROZDZIAŁ II

O usuwaniu zakonników, którzy złożyli śluby wieczyste w zakonie kleryckim nie wyjętym albo w zakonie laickim.

Can. 649. - Profes o ślubach wieczystych w zakonie męskim kleryckim nie wyjętym oraz laickim może być usunięty jedynie na skutek popełnionych trzech przestępstw oraz po dwóch bezskutecznych upomnieniach, stosownie do kan. 656—662.

Can. 650. - § 1, Gdy to zostanie stwierdzone, najwyższy przełożony zakonu ze swoją radą, wzięwszy pod uwagę wszystkie

deliberet num locus sit dimissioni.

§ 2. Si maior suffragiorum numerus pro dimissione steterit:

1°. In religione iuris dioecesanian res tota deferatur ad Ordinarium loci in quo religiosa professi domus sita est, cuius est dimissionem pro suo prudenti arbitrio decernere ad normam can. 647;

2°. In religione iuris pontificii ipse supremus religionis Moderator dimissionis decretum ferat; quod tamen ut suum sortiatur effectum, debet a Sede Apostolica confirmari.

§ 3. Religioso ius est rationes libere exponendi; eiusque responsiones in actis fideliter referendae sunt.

Can. 651. - § 1. Etiam ad dimittendas religiosas professas a votis perpetuis sive sollemnibus sive simplicibus exiguntur graves causae exteriores una cum incorrigibilitate, experimento prius habito ita ut spes respicientiae evanuerit, iudicio Antistitae.

§ 2. Praescriptum can. 650 § 3 etiam in religiosarum dimissione servandum est.

Can. 652. - § 1. Si agatur de religiosis iuris dioecesanii Ordinarii loci in quo sita est sororis professae domus, est causas dimissionis expendere et decretum dimissionis ferre.

§ 2. Si de monialibus, Ordinarius loci omnia acta et docu-

mentum facti, rozważy, czy zachodzi konieczność usunięcia.

§ 2. Jeżeli większość głosów oświadcza się za usunięciem:

1°. W zakonie na prawie diecezjalnym sprawę należy przedstawić ordynariuszowi miejsca, gdzie znajduje się zakonny dom profesy; do ordynariusza należy według swego roztropnego uznania decyzja o usunięciu, zgodnie z kan. 647;

2°. w zakonie na prawie pa-pieskim najwyższy przełożony zakonu powinien wydać dekret usunięcia; żeby jednak mógł on mieć skutki prawne, musi być zatwierdzony przez Stolicę Ap.

§ 3. Zakonnik ma prawo przedstawić swobodnie swoje racje; jego wypowiedzi powinny być wiernie odnotowane w aktach.

Kan. 651. - § 1. Także do usunięcia zakonnicy po profesji wieczystej, o ślubach uroczystych bądź prostych, wymaga się, łącznie z niepoprawnością, ważnych przyczyn zewnętrznych, po uprzedniej bezskutecznej, zdaniem przełożonej, próbie na opamiętanie.

§ 2. Przepis kan. 650 § 3 należy zachować także przy usuwaniu zakonnicy.

Kan. 652. - § 1. Jeżeli mowa o zakonnicach na prawie diecezjalnym, do ordynariusza miejsca, gdzie znajduje się dom siostry profeski, należy rozpatrzenie przyczyn i wydanie dekretu o usunięciu.

§ 2. Jeżeli mowa o mniszkach, miejscowy Ordynariusz wszystkie

menta transmittat ad Sacram Congregationem cum suo et Superioris regularis voto, si monasterium regularibus sit subiectum.

§ 3. Si de aliis religiosis iuris pontificii, suprema religionis Moderatrix rem totam ad Sacram Congregationem pariter deferat cum omnibus actis et documentis; Sacra autem Congregatio tum in hoc tum in praecedenti casu quod magis expedire censuerit, decernet firmo praescripto can. 643, § 2.

Can. 653. - In casu gravis scandali exterioris vel gravissimi nocumenti communitati imminenti, religiosus statim potest a Superiore maiore cum consensu sui Consilii vel etiam, si periculum sit in mora et tempus non adsit adeundi Superiorem maiorem, a Superiore locali cum consensu sui Consilii et Ordinarii loci, ad saeculum remitti, habitu religioso illico deposito, ita tamen ut res per ipsum Ordinarium aut per Superiorem maiorem, si adsit, Sanctae Sedis iudicio sine mora subiciatur.

CAPUT III

De processu iudiciali in dimissione religiosorum qui vota perpetua sive solemnia sive simplicia nuncuparunt in religione clericali exempta.

Can. 654. - Vir professus a votis sollemnibus aut a votis sim-

akta i dokumenty powinien przesłać do Kongregacji wraz z opinią własną i przełożonego regularnego, gdy klasztor podlega zakonowi ścisłemu.

§ 3. Jeżeli o innych zakonnicach na prawie papieskim, najwyższa przełożona zakonna sprawę wraz ze wszystkimi aktami i dokumentami powinna przedstawić w Kongregacji; Kongregacja natomiast w tym i poprzednim wypadku postanowi to, co będzie uważała za więcej właściwe, nie naruszając kan. 643 § 2.

Kan. 653. - W wypadku wielkiego zgorzienia zewnętrznego lub bardzo wielkiego zła grożącego zgromadzeniu, zakonnik, po natychmiastowym zdjęciu habitu, może być zaraz odesłany w świat przez wyższego przełożonego za zgodą jego rady lub nawet, gdyby niebezpieczeństwo było bliskie i nie było czasu na zwrócenie się do przełożonego wyższego, przez lokalnego przełożonego za zgodą jego rady i miejscowego ordynariusza; sprawa jednak musi być bezzwłocznie przez samego ordynariusza, albo przez wyższego przełożonego, gdyby był, poddana pod sąd Stolicy Ap.

ROZDZIAŁ III

O procesie sądowym przy usuwaniu zakonników o ślubach wieczystych, uroczystych bądź zwykłych, w zakonie kleryckim wyjętym.

Can. 654. - Profes o ślubach uroczystych albo o ślubach pro-

plicibus perpetuis in religione clericali exempta ne dimittatur, nisi processu instituto, salvo praescripto can. 646, 668, et revocato quolibet contrario privilegio.

Can. 655. - § 1. Ad sententiam dimissionis ferendam competens est supremus religionis vel monasticae Congregationis Moderator cum suo Consilio seu Capitulo, quod quatuor saltem religiosus constet; si qui deficient, eorum loco totidem religiosos eligat praeses de consensu aliorum qui cum ipso tribunal collegiale constituent.

§ 2. Praeses de aliorum consensu promotorem iustitiae nominet ad normam can. 1589, § 2.

Can. 656. - Ad processum instruendum deveniri nequit nisi praecesserint:

1°. Gravia delicta externa sive contra ius commune sive contra speciale religiosorum ius;

2°. Monitiones;

3°. Defectus emendationis.

Can. 657. - Delicta debent esse saltem tria eiusdem speciei, vel, si diversae, talia ut simul sumpta manifestent perversam voluntatem in malo perveracem, aut unum tantum permanens, quod ex repetitis monitionibus virtualiter triplex fiat.

Can. 658. - § 1. Ad monitionem faciendam necesse est ut aut delictum sit notorium aut

stych wieczystych w zakonie kleryckim wyjętym może być usunięty tylko na podstawie procesu przeprowadzonego, nie naruszając przepisów kan. 646, 668 i niezależnie od jakiegokolwiek przeciwnego przywileju.

Kan. 655. - § 1. Właściwy do wydania wyroku usuwającego jest najwyższy przełożony zakonu lub kongregacji mniszej ze swoją radą bądź kapitułą, składającą się przynajmniej z czterech osób; jeżeliby których zabrakło, przewodniczący na ich miejsce wybiera tyłuż innych zakonników za zgodą tych, którzy wespół z nim tworzą trybunał kolejalny.

§ 2. Przewodniczący za zgodą innych powołuje promotora sprawiedliwości, stosownie do kan. 1598 § 2.

Kan. 656. - Nie można wszcząć procesu, jeżeli uprzednio nie zostały:

1°. Ciężkie przestępstwa zewnętrzne przeciw prawu powszechnemu albo przeciw specjalnemu prawu zakonnemu;

2°. upomnienia;

3°. brak poprawy.

Kan. 657. - Muszą być przynajmniej trzy przestępstwa tego samego rodzaju, lub takie, które by łącznie świadczyły o przewrotnej woli i uporczywym trwaniu w złem, albo jedno tylko ciągle, które na skutek powtarzanych upomnień stało się virtualnie potrójne.

Kan. 658. - § 1. Do upomnienia konieczną jest rzeczą, żeby przestępstwo było albo notoryczne,

de eodem constet ex rei confessione extrajudiciali vel ex aliis sufficientibus probationibus quas praevia inquisitio suppeditaverit.

§ 2. In inquisitione peragenda serventur, congrua congruis referendo, praescripta can. 1939 seqq.

Can. 659. - Monitio fieri debet ab immediato Superiore maiore per se vel per alium de eius mandato; sed Superior mandatum ne det, nisi praevia informatione facti ad normam can. 658, § 1; datum vero mandatum pro prima monitione valeat etiam pro altera.

Can. 660. - Duae debent esse monitiones, scilicet singulae pro singulis duobus primis delictis; in delictis autem continuatis seu permanentibus intercedat necesse est inter primam et alteram monitionem saltem trium dierum integrum spatium.

Can. 661. - § 1. Monitionibus Superior addat oportunas exhortationes et correctiones, praescriptis insuper poenitentiis aliisque remediis poenalibus, quae apta censeantur ad emendationem rei et scandali reparationem.

§ 2. Praeterea tenetur Superior reum ab occasionibus relabendi removere etiam per translationem, si opus fuerit, ad aliam domum, ubi facilius sit vigilantia et remotior delinquendi occasio.

albo wiadome było o nim z przyznania się pozasadowego lub innych wystarczających dowodów, jakich dostarczyło uprzednio badanie śledcze.

§ 2. Przy badaniu śledczym należy zachować, odpowiednio stosując, przepisy kan. 1939 i ns.

Can. 659. - Upomnienie musi być dane przez bezpośredniego wyższego przełożonego osobiście, albo z jego polecenia przez kogoś innego; przełożony jednak nie powinien dawać polecenia bez uprzedniej wiadomości o fakcie, zgodnie z kan. 658 § 1; polecenie dane do pierwszego upomnienia jest ważne i do drugiego.

Can. 660. - Muszą być dwa upomnienia, osobne mianowicie dla każdego z dwu pierwszych przestępstw; w przestępstwach natomiast ciągłych czyli trwałych pomiędzy pierwszym i drugim upomnieniem konieczna jest przerwa przynajmniej trzech dni pełnych.

Can. 661. - § 1. Do upomnień przełożony powinien dołączyć potrzebne zachęty, karcenia, przepisać nadto pokuty i inne środki karne, które wydają się odpowiednie do poprawy błędzącego i naprawy zgorzenia.

§ 2. Przełożony prócz tego powinien usunąć winnego od okazji do upadku nawet przez przeniesienie go, jeżeli zachodzi potrzeba, do innego domu, gdzie łatwiejsza byłaby opieka i bardziej daleka sposobność do upadku.

§ 3. Singulis monitionibus adiciatur dimissionis comminatio.

Can. 662. - Religiosus censetur se non emendasse, si post secundam monitionem novum delictum commiserit vel in eodem permanenter perstiterit; post ultimam monitionem sex saltem dies erit expectandum, antequam ad ulteriora progressus fiat.

Can. 663. - Immediatus Superior maior, postquam monitiones et correctiones incassum cesserint, omnia acta et documenta diligenter colligat et ad supremum Moderatorem transmittat; hic autem ea tradere debet promotori iustitiae, qui ea examinet et suas conclusiones proponat.

Can. 664. - § 1. Si promotor iustitiae, cui fas est etiam ultiores inquisitiones quas opportunas iudicaverit peragere, accusationem proponat, instruat processus, servatis praescriptis canonum in Parte Prima Libri Quarti, congrua congruis referendo.

§ 2. Ex processu constare debet de delictis patratibus, de praemissa duplici monitione et de defectu emendationis.

Can. 665. - Tribunal, diligenter perpensis allegationibus tum promotoris iustitiae tum rei, si quidem iudicaverit satis probata esse ea de quibus in can. 664, § 2, sententiam dimissionis pronuntiet.

§ 3. Do poszczególnych upomnień należy dodać zagrożenie usunięcia.

Kan. 662. - Zakonnika należy uważać za niepoprawnego, jeżeli po drugim upomnieniu dopuścił się nowego przestępstwa lub w tym samym trwa nadal; po ostatnim upomnieniu trzeba oczekiwać przynajmniej sześć dni, zanim nada się sprawie bieg dalszy.

Kan. 663. - Wyższy bezpośrednio przełożony, gdyby upomnienia i karcenia pozostały bez skutku, powinien zebrać pilnie wszystkie akta i dokumenty i przesłać do najwyższego przełożonego; ten zaś obowiązany jest przekazać je promotorowi sprawiedliwości w celu ich zbadania i podania wniosków.

Kan. 664. - § 1. Jeżeli promotor sprawiedliwości, któremu wolno prowadzić dalsze, jakie uzna za potrzebne, dochodzenia, wniesie oskarżenie, powinien być wszczęty proces przy zachowaniu przepisów zawartych w kano-nach pierwszej części księgi czwartej, odpowiednio je stosując.

§ 2. Proces powinien wykazać, że popełniono przestępstwa, że były dane uprzednio dwa upomnienia i że nie było poprawy.

Kan. 665. - Trybunał, rozważwszy pilnie materiały podane przez promotora sprawiedliwości jak również oskarżonego, gdy uzna, że to, o czym w kan. 664 § 2, zostało wystarczająco udowodnione, ogłosi wyrok o usunięciu.

Can. 666. - Sententia executioni mandari nequit, nisi fuerit a Sacra Congregatione confirmata; ad quam tribunalis praeses et sententiam et omnia acta processus quamprimum transmittere curabit.

Can. 667. - Pro dissitis regionibus etiam in casibus ordinariis supremi Moderatores cum consensu sui Consilii seu Capituli possunt dimittendi facultatem demandare probis ac prudentibus religiosis, qui saltem tres esse debent, firmo praescripto can. 663—666.

Can. 668. - In casu, de quo in can. 653, religiosus statim potest a Superiore maiore, vel si periculum sit in mora et tempus non adsit recurrendi ad Superiorem maiorem, a Superiore quoque locali, cum consensu sui Consilii ad saeculum remitti, habitu religioso illico deposito; religioso autem dimisso, statim processus, si nondum fuerit institutus, instituitur ad normam canonum qui praecedunt.

Kan. 666. - Wyrok nie może być wykonany, dopóki nie zatwierdzi go Kongregacja; przewodniczący trybunału powinien starać się, żeby wyrok i akta procesowe jak najprędzej były do niej przesłane.

Kan. 667. - W krajach odległych, nawet w wypadkach zwykłych, najwyżsi przełożeni za zgodą swojej rady czy kapituły, nie naruszając kan. 663—666, mogą zlecić władzę usuwania przynajmniej trzem uczciwym i roztropnym zakonnikom.

Kan. 668. - W wypadku, o którym w kan. 653, zakonnik po zdjęciu habitu może być natychmiast odesłany w świat przez wyższego przełożonego, lub, gdyby niebezpieczeństwo było bliskie i nie było czasu zwrócić się do wyższego przełożonego, przez przełożonego lokalnego za zgodą swojej rady; po usunięciu natomiast zakonnika, gdyby proces nie był dotąd wszczęty, powinien być wszczęty natychmiast, stosownie do kanonów, jak wyżej.

CAPUT IV

ROZDZIAŁ IV

De religiosis dimissis qui vota perpetua nuncuparunt.

O zakonnikach usuniętych, którzy złożyli śluby wieczyste.

Can. 669. - § 1. Professus qui vota perpetua emisit, a religione dimissus, votis religiosus manet adstrictus, salvis constitutionibus aut Sedis Apostolicae indultis quae aliud ferant.

Kan. 669. - § 1. Profes, który złożył śluby wieczyste, usunięty z zakonu, nie naruszając konstytucji ani indultów Stolicy Ap. stanowiących inaczej, związany jest nadal ślubami wieczystymi.

§ 2. Si clericus est in minoribus ordinibus constitutus, eo ipso reducitur ad statum laicalem.

Can. 670. - Clericus in sacris qui aliquod delictum commisit, de quo in can. 646, aut dimissus est ob delictum quod iure communi punitur infamia iuris vel depositione vel degradatione, perpetuo prohibetur deferre habitum ecclesiasticum.

Can. 671. Si vero dimittatur ob delicta minora iis de quibus in can. 670:

1°. Ipso facto suspensus manet, donec a Sancta Sede absolutionem obtineurit;

2°. Sacra Congregatio, si id expedire iudicaverit, dimisso praecipiat ut, habitu cleri saecularis indutus, commeretur in certa dioecesi, indicatis Ordinario causis ob quas dimissus fuit;

3°. Si dimissus praecepto de quo n. 2, non paruerit, religio ad nihil tenetur, et dimissus eo ipso privatus est iure deferendii habitum ecclesiasticum; ;

4°. Ordinarius dioecesis pro eius commoratione designatae, religiosum in domum poenitentiae mittat, vel eum committat curae et vigilantiae pii ac prudentis sacerdotis; et si religiosus non paruerit, servetur praescriptum n. 3;

5°. Religio, per manus Ordinarii loci commorationis, caritativum subsidium dimisso suppeditet pro necessariis ad vitae sustentationem, nisi ipse aliunde sibimet providere valeat;

§ 2. Gdyby duchowny posiadał niższe święcenia, tym samym powraca do stanu świeckiego.

Kan. 670. - Duchownemu wyższych święceń, który popełnił jakieś przestępstwo, o którym w kan. 646, albo został usunięty za przestępstwo, za które prawo powszechne karze prawnym pozbawieniem czci, depozycją lub degradacją, zabrania się na zawsze noszenia sukni duchownej.

Kan. 671. Jeżeli zaś został usunięty za lżejsze przestępstwa niż te, o których w kan. 670:

1°. Zaciąga tym samym suspensionę, dopóki nie zwolni od niej Stolica Ap.;

2°. kongregacja, gdy to uzna za stosowne, nakazuje mu, po przywdzianiu stroju duchowieństwa świeckiego, przebywanie w określonej diecezji, wskazawszy ordynariuszowi przyczyny usunięcia;

3°. jeżeli nakazu, o którym w n. 2, usunięty nie usłuchał, zakon nie jest zobowiązany do niczego, a usunięty tym samym jest pozbawiony prawa noszenia sukni duchownej;

4°. ordynariusz diecezji wyznaczonej na pobyt powinien zakonnika wysłać do domu pokuty lub powierzyć go trosce i opiece pobożnego i roztropnego kapłana; gdyby zakonnik nie usłuchał, należy zachować przepis n. 3;

5°. na ręce ordynariusza miejsca pobytu, powinien zakon wyplacać usuniętemu zapomogę na konieczne utrzymanie, chyba że on skądinąd ma na nie;

6°. Si dimissus vitae rationem ecclesiastico viro dignam non agat, transacto anno aut etiam prius, iudicio Ordinarii, privetur caritativo subsidio, eiiciatur e domo poenitentiae eique auferatur ius deferendi habitum ecclesiasticum ab ipso Ordinario, qui statim mittere curet opportunam relationem tum ad Sedem Apostolicam tum ad religionem;

7°. Si vero dimissus praedicto tempore tam laudabiliter se gesserit ut merito haberi possit vere emendatus, Ordinarius eius preces apud Sanctam Sedem commendabit pro absolute a censura suspensionis, et, ea obtenta, eidem in sua dioecesi permittat, adhibitis opportunis cautelis et limitationibus, Missae celebrationem et etiam, pro suo arbitrio et prudentia, aliud sacrum ministerium, unde honeste vivere queat; quo in casu religio caritativum subsidium intermittere potest. Quod si agatur de diacono aut subdiacono, res ad Sanctam Sedem deferatur.

Can. 672. - § 1. Dimissus, votis in religione emissis non solutus, tenetur ad claustra redire; et si argumenta plenae emendationis per triennium dederit, religio tenetur eum recipere; quod si graves obstant rationes sive ex parte religionis sive ex parte religiosi, res iudicio Sedis Apostolicae subiiciatur.

6°. gdyby usunięty nie prowadził życia godnego osoby duchownej, po upływie roku, a nawet wcześniej, powinien być, według uznania ordynariusza, pozbawiony zapomogi, usunięty z domu pokuty i pozbawiony prawa noszenia sukni kościelnej przez samego ordynariusza, który nie omieszka przesłać odpowiedniego sprawozdania do Stolicy Ap. i do zakonu;

7°. gdyby natomiast usunięty w powyższym czasie zachował się chlubnie, tak że słusznie można uważać, że się prawdziwie poprawił, ordynariusz poleci jego prośbę Stolicy Ap. o uwolnienie od suspensy, a po jej uzyskaniu pozwoli w swojej diecezji na odprawianie Mszy przy użyciu odpowiednich zastrzeżeń i ograniczeń, a nawet, w zależności od swego uznania i roztropności, na inne czynności święte, z których mógłby odpowiednio wyżyć; w tym wypadku zakon może wstrzymać zapomogę. Gdyby chodziło o diakona lub subdiakona, sprawa powinna być przedstawiona Stolicy Ap.

Kan. 672. - § 1. Usunięty, a nie zwolniony od ślubów złożonych w zakonie, obowiązany jest wrócić za klauzurę; gdyby dał w ciągu trzech lat dowody pełnej poprawy, zakon obowiązany jest go przyjąć; gdyby na przeszkodzie temu stanęły ważne przyczyny ze strony zakonu lub zakonnika, sprawę należy poddać pod sąd Stolicy Ap.

TITULUS XVII

TYTUŁ XVII

De societatis sive virorum sive mulierum in communi viventium sine votis.

O stowarzyszeniach męskich bądź żeńskich wiodących życie wspólne bez ślubów.

Can. 673. - § 1. Societas sive virorum sive mulierum, in qua sodales vivendi rationem religiosorum imitantur in communi degentes sub regimine Superiorum secundum probatas constitutiones, sed tribus consuetis votis publicis non obstringuntur, non est proprie religio, nec eius sodales nomine religiosorum proprie designantur.

Kan. 673. - § 1. Stowarzyszenie męskie bądź żeńskie, którego członkowie naśladują zakonny tryb życia przebywając wspólnie pod zarządem przełożonych, według zatwierdzonych konstytucji, ale nie są związani trzema zwykłymi publicznymi ślubami, nie jest zakonem w ścisłym tego słowa znaczeniu, ani jego członków nie mianuje się nazwą zakonników.

§ 2. Huiusmodi societas est clericalis vel laicalis, iuris pontificii vel dioecesani ad normam can. 488, nn. 3,4.

§ 2. Tego rodzaju stowarzyszenie jest kleryckie lub laickie, na prawie papieskim lub diecezjalnym, stosownie do kan. 488 nn. 3,4.

Can. 674. - Circa erectionem et suppressionem societatis eiusque provinciarum vel domorum, eadem valent quae de Congregationibus religiosis constituta sunt.

Kan. 674. - W sprawie powstania i kasowania stowarzyszenia, jego prowincji oraz domów, obowiązuje to, co postanowiono o zgromadzeniach zakonnych.

Can. 675. - Regimen determinatur in uniúscuiusque societatis constitutionibus; sed in omnibus servantur, congrua congruis referendo, can. 499—530.

Kan. 675. - Zarząd w każdym stowarzyszeniu określają konstytucje; zachować jednak we wszystkich należy kan. 499—530, odpowiednio je stosując.

Can. 676. - § 1. Societas cuiusque provinciae et domus capaces sunt acquirendi et possidendi bona temporalia.

Kan. 676. - § 1. Stowarzyszenie, jego prowincje i domy są zdolne do nabywania i posiadania dóbr doczesnych.

§ 2. Administratio bonorum regitur praescripto can. 532—537.

§ 2. Zarząd majątkiem sprawuje się zgodnie z przepisami kan. 532—537.

§ 3. Quidquid sodalibus obvenit intuitu societatis, eidem

§ 3. Cokolwiek stowarzyszonym przypada z racji stowarzy-

acquiritur; cetera bona sodales secundum constitutiones retinent, acquirunt et administrant.

Can. 677. - In admittendis candidatis servantur constitutiones, salvo praescripto can. 542.

Can. 678. - In iis quae ad studiorum rationem et ad suscipiendos ordines pertinent, sodales iisdem legibus tenentur ac saecularibus clericis, salvis peculiaribus praescriptionibus a Sancta Sede datis.

Can. 679. - § 1. Sodales societatis, praeter obligationes quibus, uti sodales, obnoxii sunt secundum constitutiones, tenentur communibus clericorum obligationibus, nisi ex natura rei vel ex sermonis contextu aliud constet, pariterque stare debent praescriptis can. 595—612, nisi constitutiones aliud ferant.

§ 2. Clausuram servant ad normam constitutionum sub Ordinarii loci vigilantia.

Can. 680. - Idem, etiam laici, gaudent clericorum privilegiis, de quibus in can. 119—123, aliisque societati directe concessis, non autem privilegiis religiosorum sine speciali indulto.

Can. 681. - Praeter proprias cuiusque societatis constitutiones, circa transitum ad aliam societatem vel ad aliquam religionem aut circa sodalium exitum a societate etiam iuris pontificii, servantur, congrua con-

szenia, jemu przypada; inny majątek stowarzyszeni zatrzymują, nabywają i zarządzają zgodnie z konstytucjami.

Kan. 677. - Przy przyjmowaniu kandydatów, należy zachować konstytucje z zachowaniem przepisów kan. 542.

Kan. 678. - W sprawach dotyczących studiów i przyjmowania święceń, stowarzyszonych obowiązują te same prawa, co świeckich duchownych, nie naruszając przepisów specjalnych, danych przez Stolicę Ap.

Kan. 679. - § 1. Członkowie stowarzyszenia, oprócz obowiązków, którym podlegają jako stowarzyszeni na podstawie konstytucji, podlegają wszystkim obowiązkom osób duchownych, chyba że z natury rzeczy albo z kontekstu wynika inaczej, jak również zachować muszą przepisy kan. 595—612, chyba że konstytucje stanowią inaczej.

§ 2. Powinni zachować klauzurę zgodnie z konstytucjami pod kontrolą miejscowego ordynariusza.

Kan. 680. - Ci sami, nawet laicy, korzystają z przywilejów osób duchownych, o których w kan. 119—123 oraz innych udzielonych bezpośrednio stowarzyszeniu, nie zaś, bez specjalnego indultu, z przywilejów zakonnych.

Kan. 681. - W sprawie przejścia do innego stowarzyszenia lub do jakiegoś zakonu albo w sprawie wystąpienia ze stowarzyszenia, także na prawie papieskim, należy zachować, oprócz własnych każdego stowarzyszenia

gruis referendo, praescripta can. 632—635, 645; circa eorum dimissionem, praescripta can. 646--672. konstytacji, przepisy kan. 632—635, 645, stosując je odpowiednio; o usuwaniu stowarzyszonych — przepisy kan. 646—672.